

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav etnologie

Bakalářská práce

Matouš Korbel

Etnické skupiny v Singapuru a jejich prezentace v médiích

Ethnic Groups in Singapore and Their Presentation in Media

Praha 2014

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Leoš Šatava, CSc.

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu mé práce, panu Prof. PhDr. Leoši Šatavovi, CSc., za jeho odborné rady. Také bych rád poděkoval své rodině za podporu.

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů, literatury a dalších odborných zdrojů.

V Praze, dne 11. srpna 2014

.....

Matouš Korbel

Klíčová slova:

Singapur, etnické skupiny, média, obsahová analýza, etnicita, nacionalismus

Key words:

Singapore, ethnic groups, media, content analysis, ethnicity, nationalism

Abstrakt

Bakalářská práce „*Etnické skupiny v Singapuru a jejich prezentace v médiích*“ představuje Singapur jako multikulturní stát, ve kterém žijí tři etnické skupiny – Číňané, Malajci a Indové. Teoretická část přibližuje historii Singapuru a vývoj soužití etnických menšin, představeny jsou i teorie nacionalismu a etnicity. Pozornost je zároveň věnována i mediálním teoriím, především konceptům agenda setting a gatekeeping.

Praktická část představuje kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzu nejčtenějšího singapurského deníku v anglickém jazyce, The Straits Times, v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011. Analýza se věnuje mediálnímu obrazu etnicity a etnických skupin.

Abstract

The bachelor thesis called “*Ethnic Groups in Singapore and Their Presentation in Media*” introduces Singapore as a multi-cultural state where three different ethnic groups (Chinese Malaysian and Indian) live. The theoretical part presents the history of Singapore and the development of ethnic minorities’ coexistence as well as the theory of nationalism and ethnicity. The attention is drawn to media theories and above all to concepts of agenda setting and gatekeeping.

The practical part aims at quantitative and qualitative content analysis of the most sold Singaporean daily newspaper in English, The Straits Times, in period from 1 January, 2011 to 31 December, 2011. The analysis focuses on the media perception of ethnicity and ethnic groups.

OBSAH

1	Úvod.....	9
2	Singapur	9
3	Historie Singapuru	10
3.1	Založení koloniální osady.....	10
3.2	Budování města a populační boom.....	11
3.3	Rozvoj a první krize Singapuru	12
3.4	Singapur ve válce.....	13
3.5	Poválečná cesta k nezávislosti	16
3.6	Spojování s Malajsií	17
3.7	Nezávislý Singapur.....	19
4	Etnické skupiny Singapuru	21
4.1	Číňané v Singapuru	21
4.2	Malajci v Singapuru.....	23
4.3	Indové v Singapuru.....	24
5	Budování národní identity v Singapuru.....	25
6	Etnicita a etnické skupiny.....	29
7	Nacionalismus	32
8	Mediální teorie.....	33
8.1	Zpravodajství	34
8.2	Zpravodajské hodnoty	34
8.3	Pseudoudálost	35
8.4	Agenda-setting	35
8.5	Gatekeeping	36
8.6	Rámcování	37
8.7	Vliv médií na společnost	37

9	Média v Singapuru	38
10	Praktická část	40
10.1	Metodologie.....	40
10.2	Výzkumné otázky	41
10.3	Výběrový soubor	41
10.4	Kvantitativní analýza	42
10.4.1	Významnost tématu	43
10.4.2	Rubrika	44
10.4.3	Počet slov	45
10.4.4	Období.....	46
10.4.5	Shrnutí kvantitativní analýzy	46
10.5	Kvalitativní analýza	47
10.5.1	Etnicita z pohledu celebrity.....	47
10.5.2	Etnicita jako důvod k rasismu	49
10.5.3	Etnické skupiny	50
10.5.4	Singapurská identita	52
10.5.5	Vládní opatření	53
10.5.6	Volby 2011	54
10.5.7	Shrnutí kvalitativní analýzy	55
10.6	Závěr výzkumu	56
11	Závěr.....	58
12	Seznam použité literatury	59
13	Příloha č. 1 – Seznam citovaných článků kvalitativní analýzy	61
14	Příloha č. 2 – Seznam grafů a obrázků.....	64

Předmluva

Téma předkládané bakalářské práce „*Etnické skupiny v Singapuru a jejich prezentace v médiích*“ jsem si vybral vzhledem k mému zájmu o problematiku soužití etnických skupin. V Singapuru jsem pobýval několik týdnů v roce 2012 a během této doby mě město a jeho multikulturní prostředí doslova uchvátilo.

V Singapuru se mi podařilo opatřit zdroje literatury, které jsou v České republice nedostupné, a tak v teoretické části čerpám především z anglických zdrojů, neboť seznam česky psané literatury o tomto tématu je velmi skromný. Během svého pobytu v Singapuru jsem se neubránil srovnání tamějších médií s českými médii. Česká média jsou často kritizována za xenofobní informování o etnických menšinách, zřejmě nejvýznamnějším případem může být mediální obraz Romů. Právě proto jsem se v praktické části rozhodl analyzovat obraz etnických menšin a etnicity v singapurských médiích.

Bakalářská práce je rozdělena do deseti kapitol. Po úvodní části představuje druhá kapitola základní fakta o Singapuru. Třetí kapitola popisuje historii tohoto městského státu, od založení kolonie přes druhou světovou válku až po dnešní dobu. Ve čtvrté kapitole jsou popsány tři nejpočetnější etnické skupiny Singapuru – Číňané, Malajci a Indové. V páté kapitole se snažím popsat budování národní identity v Singapuru.

Následuje blok představení teorií etnicity a nacionalismu a mediálních teorií. V šesté kapitole se věnuji teoriím etnicity a etnických skupin a v sedmé kapitole teoriím nacionalismu. V osmé kapitole jsou představeny základní mediální teorie, popisují zde například teorie agenda setting, gatekeeping a rámcování. V deváté kapitole se věnuji médiím v Singapuru i poměrně striktní státní cenzuře médií. Další kapitoly jsou součástí praktické části. Jsou zde uvedeny výsledky mého výzkumu, který jsem provedl kvantitativní a kvalitativní obsahovou analýzou. Jako zdroj jsem využil internetovou mediální databázi Factiva.

Vzhledem k omezenému rozsahu bakalářské práce jsem se rozhodl původně plánované kapitoly o blozích a vývoji singapurské legislativy nenapsat, neboť téma bylo už takto velmi obsáhlé. Doufám, že právě těmto kapitolám bych se mohl věnovat v mé navazující diplomové práci.

1 Úvod

Singapur je z pohledu etnicity, náboženství a budování společné národní identity světovým unikátem. Multikulturní metropole nalezneme i na jiných místech na světě, ale to, co je na Singapuru zajímavé, je vedle silné ekonomiky také harmonie mezi jednotlivými etniky. Za dobu své samostatnosti (od roku 1965) nemusel Singapur čelit žádným velkými etnickým konfliktům. Singapurská národní identita je postavená na různorodosti.

Ačkoliv je Singapur z hlediska etnicity heterogenní, velkou většinu zde tvoří obyvatelé čínské národnosti (74 %). Dále jsou zastoupeni Malajci (13 %) a Indové (9 %). Praktická část se věnuje obrazu etnicity a etnických skupin v médiích, na příkladu deníku The Straits Times.

Singapur představuje z pohledu Evropana velmi zvláštní kombinaci na jedné straně silné státní moci, která má kontrolu a přehled o všem, co se v zemi děje, a na druhé straně zemi nadnárodních korporací, které zde obchodují a sídlí. Především díky éře kolonialismu a současného celosvětového obchodu je zde cítit silný vliv západní společnosti.

2 Singapur

Singapur je stát v jihovýchodní Asii, který byl založen jako britská obchodní kolonie v roce 1819. Rozpíná se na ploše o velikosti 697 m² s celkovým počtem populace přibližně 5,6 mil. obyvatel. V Singapuru žijí čtyři uznané národnosti – Číňané (74%), Malajci (13%), Indové (9%) a „ostatní“ (3%). Oficiálními jazyky jsou mandarínština (36%), angličtina (30%), malajština (12%) a tamilština (4,5%); mezi další jazyky patří hokkien, teochew a ostatní čínské a indické dialekty (2014, CIA.gov).

Mezi nejčastější náboženství patří buddhismus (34%), islám (14%), taoismus (11%), katolictví (7%), hinduismus (5%) a ostatní křesťané (11%) a další náboženství. Bez vyznání zde žije přibližně 16% obyvatel (2014, The World Factbook).

V následující kapitole bude představena stručná historie a současnost Singapuru, dále budou popsány významné etnické menšiny zde žijící a rovněž bude vylíčeno budování národní identity v Singapuru.

3 Historie Singapuru

3.1 Založení koloniální osady

Před 200 lety byla na místě dnešního Singapuru bezvýznamná rybářská osada s hrstkou obyvatel. Dějiny Singapuru se začaly psát až od roku 1819, kdy zde přistáli Thomas S. Raffles a William Farquhar, kteří podepsali dohodu s místním velitelem sultanátu Džohor a vytvořili tím novou britskou osadu. Toto místo mohlo být významnou destinací o pár století dříve, neboť zde stál přístav nazývaný už tehdy Temasek nebo také Singapura, ale z tohoto období se dochovalo pouze málo dokladů. Etymologie jména je trochu rozporuplná, ale pravděpodobně pochází ze sánškrutu a je složeninou slova sinha (lev) a pura (město, místo) (Zbořil, 2009, str. 161-165).

Pro rozvoj Singapuru bylo nezbytné sehnat velkou pracovní sílu a obchodníky. Rafflesovi se tento úkol podařil, a tak hned v prvních letech dochází k velké imigraci. Zpočátku šlo pouze o muže, tedy především o dělníky a obchodníky. První vlna přišla z Malajsie a byla tvořena z části Malajci, ale také Číňany, kteří obchodovali a pracovali po celé jihovýchodní Asii. Nově založené město pro ně bylo jako šité na míru, především kvůli své strategické pozici, ale i díky legislativě, která je na rozdíl od jiných přístavních měst tohoto regionu nikterak nesvazovala (Turnbull, 2009, str. 33).

Souběžně s tím se zpráva o novém přístavním městě začala šířit na Indický poloostrov, odkud přicházeli další imigranti především z oblasti jižní Indie. Výstižným popisem této situace je dopis sira Rafflese, který napsal vévodkyni ze Somersetu: „*Moje nová kolonie roste velmi rychle. Založili jsme ji před čtyřmi měsíci a zaznamenali jsme takový vzestup populace, že přesahuje 5000 obyvatel, především Číňanů, a toto číslo každý den roste,*“ (Turnbull, 2009, str. 31).

Singapur vděčil za svůj dynamický a rychlý rozvoj především velmi dobré poloze mezi Čínou a Indií, kde se střetával obchod, a kde se shromažďovalo zboží z celé jihovýchodní Asie (Trocki, 2006, str. 8-9).

3.2 Budování města a populační boom

Jak přibýval počet obyvatel, bylo nutné začít město určitým způsobem organizovat. Sir Raffles vytvořil svůj územní plán, který byl podobný jiným britským koloniálním městům. Kromě rozvržení ulic, budov a veřejného prostoru, zaváděl také rasový pořádek a město bylo rozvrženo do jednotlivých čtvrtí podle rasových a socioekonomických skupin, což znamenalo, že byli upřednostněni především Britové a obchodníci (Tarulevicz, 2010, str. 136).

Pro čím dál tím větší čínskou komunitu byla vybudována čtvrť Chinatown, situovaná západně od řeky v těsné blízkosti centrální části. Tato část byla ještě rozdělena podle jednotlivých čínských dialektů. Východně od řeky pak byla vystavěna centrální čtvrť, která byla určena pro Evropany a asijské obchodníky. Byla zde také čtvrť pro Araby, kteří byli významnými obchodníky jihovýchodní Asie. Indům připadla oblast umístěná více ve vnitrozemí na sever od řeky. Většina dělníků a zemědělců pak žila v okrajové oblasti Kampong Glam, která byla etnicky heterogenní. Zde žili Malajci, Javánci, Bugizové a Číňané (Turnbull, 2009, str. 32-38, 65).

V roce 1824 bylo provedeno první sčítání obyvatel. Bylo zjištěno, že v Singapuru žilo necelých 11 000 lidí, z čehož 60% byli Malajci a 31% Číňané. V průběhu 30. let však Číňané v počtu obyvatel začínali dominovat (Saw, 2012, str. 28-29). Tento zlom byl způsoben masivní čínskou migrací, která nebyla z Malajsie, ale z různých čínských oblastí. Nejsilnější vlna přišla z jihovýchodní Číny z provincií Kwantung a Fukien (Turnbull, 2009, str. 55).

V roce 1826 vytvořili Britové novou administrativní jednotku nazvanou Straits Settlements, tedy tzv. *Úžinové osady*, do kterých kromě Singapuru spadaly ještě přístavy Melaka a Penang. Singapur se během pár desítek let stal nejvýznamnějším z těchto přístavů, což bylo vskutku obdivuhodné, jelikož Melaka a Penang byly ekonomickými centry s historickou tradicí sahající několik století zpět. Úžinové osady byly poměrně autonomním celkem, který měl svou vlastní soudní a výkonnou moc. Nejdříve byla tato oblast řízena z Penangu, ale po pár letech se správní centrum přesunulo do stále rostoucího Singapuru a jeho guvernér se začalo zároveň říkat guvernér Úžinových osad (Zbořil, 2009, str. 167).

Ve 40. a 50. letech 19. století byla suverénní pozice Singapuru ohrožena, jelikož nizozemská Východoindická společnost uvolnila a více zpřístupnila trh pro cizí obchodníky.

Souběžně s tím byl založen i nový přístav Hong Kong a docházelo k pozvolnému zpřístupnění čínských přístavů. Singapur se také musel potýkat s piráctvím, které se sice v této oblasti vyskytovalo odjakživa, ale v této době začala jeho četnost razantně stoupat. Bylo nutné povolat britské královské námořnictvo. Nakonec se jako dobré řešení ukázala spolupráce s Čínou, pro kterou bylo vymýcení pirátství taktéž důležité. K velkému snížení pirátství přispěla také silnější pozice britské Východoindické společnosti na západním pobřeží Malajsie a Nizozemců v Indonésii. Ačkoliv mnozí předpovídali, že Singapur už docílil svého maxima a že bude postupně ztrácet na významu, stal se pravý opak a v jeho přístavech začalo kotvit ještě více lodí a počet obyvatel se stále rostl (Turnbull, 2009, str. 60-61).

Zvyšující se počet obyvatel znamenal ovšem i narůstající sociální napětí. Rozrůstající se čínská komunita byla velmi rozmanitá. Existoval zde velký rozdíl mezi „místními“ Číňany narozenými v Úžinových osadách, kteří se stěhovali do Singapuru s celými rodinami, měli kapitál a vyznali se v obchodování, a Číňany ze zaostalých čínských provincií, kteří se do Singapuru stěhovali pouze za prací a neměli zde žádné sociální zázemí¹ (Trocki, 2006, str. 47).

3.3 Rozvoj a první krize Singapuru

Singapur se v roce 1867 proměnil z osady na britskou královskou kolonii. V 60. a 70. letech několik událostí výrazně přispělo k rozvoji Singapuru. První událostí bylo otevření Suezského průplavu, které znamenalo intenzivnější obchod mezi Evropou a Asií. Druhou událostí, byla modernizace lodní dopravy - lodě začaly jezdit na páru a obchod se zrychloval. Třetí byla expanze Britů do Malajsie, která znamenala přístup k novým přírodním zdrojům (především kaučuku a cínu), na kterých byl po dlouhá desetiletí trh v Singapuru závislý. Další inovací bylo první telegrafní propojení s Indií (Abshire, 2011, str. 58-62).

Singapurské elity na konci 19. století požadovaly po Britech vojenskou ochranu. Během první světové války se v regionu nestalo nic závažného. V meziválečné době chtěli Britové vystavět velký vojenský přístav a základnu, s blížící se hrozbou nové války však od plánu ustoupili (Abshire, 2011, str. 79-81).

---

¹ O čínské komunitě blíže viz. 1.2.1 Číňané v Singapuru

Poválečný boom vystřídala v roce 1920 recese. Ceny nejdůležitějších surovin Malajského poloostrova, jakými byly kaučuk, cín a petrolej, rapidně klesly. Poptávka se však po pár letech znovu zvedla a polovina dvacátých let znamenala pro Singapur nečekaný rozkvět, kdy došlo i k zakládání nových veřejných institucí, jakými byly školy, nemocnice a vydavatelství (Turnbull, 2009, str. 140-141).

„Během 20. a 30. let byly singapurské etnické komunity v procesu modernizace a konsolidace. Vliv na to měla především vyšší vzdělanost obyvatel, tisk a politická a sociální hnutí, která ovládala tehdejší svět,“ uvádí Trocki (str. 74, 2006).

V meziválečné době výrazně posiloval čínský nacionalismus v podobě vzrůstající čínské nacionální strany Kuomintang, jelikož pár let předtím proběhl v Číně převrat, který znamenal konec monarchie. Své anti-kolonialistické myšlenky začali mezi Nanyang Číňany (Číňané v jihovýchodní Asii) šířit i čínští komunisté. Obě tato hnutí šla proti sobě a působila i v jihovýchodní Asii pomocí svých agentů, kteří šířili jejich politické názory (Turnbull, 2009, str. 141-144).

Poprvé od založení osady měl v roce 1931 Singapur více emigrantů než imigrantů. Důvodem byla velká světová ekonomická krize. O pár let později se však situace zlepšila. Nadále se však město potýkalo s neduhy, jako byl obchod s lidmi (obchod s dětmi byl ve 30. letech stále běžný), obchod s drogami a občasné sociální bouře. Vláda se nicméně snažila vylepšit situaci žen a dělníků jejich větší ochranou a posílením jejich práv (Turnbull, 2009, str. 146-151).

3.4 Singapur ve válce

Druhé světové válce předcházela Čínsko-japonská válka a i pro Singapur byla tato událost významným milníkem. Mnoho singapurských Číňanů provedlo obchodní bojkot Japonců a prováděla se i veřejná setkání, které musela policie rozehnat, protože Japonsko bylo v té době spojencem Velké Británie. Číňany tyto události stmelovaly, již delší dobu fungovala Čínská obchodní komora, nově vznikla Singapurská asociace pro osvobození uprchlíků v Číně² a zároveň byla založena Asociace na podporu Nynyang³ imigrantů, která měla

---

² Jednalo se o tzv. Singapore Chinese General Association for the Relief of Refugees in China

³ Jednalo se o tzv. Nanyang Chinese Relief General Association

sjednotit celou komunitu Nanyang. Tato organizace ale fungovala jen několik let, a to především kvůli osobní rivalitě jednotlivých členů (Turnbull, 2009, str. 157-159).

V roce 1940 byl Singapur poměrně bezpečným a klidným místem, které nejevilo žádné známky, že ve světě začala světová válka. Britové spoléhali především na dohody, které měli s Japonci, protože si velmi dobře uvědomovali, že ochrana kolonií v jihovýchodní Asii by byla nezvladatelná. Místo toho, aby se i v Singapuru a Malajsii začali připravovat na válku, bylo vše soustředěno na obchod, jak tomu bylo i v mírových dobách. Do armády se i z důvodů loajality rekrutovali pouze Evropané. Jen ve výjimečných případech se v armádě utvořila divize z ostatních etnických skupin, čemuž se ale nepřikládal příliš velký význam (Turnbull, 2009, str. 173-174).

Teprve ve třicátých letech se začal ze Singapuru stávat vojenský přístav, ze kterého měly být chráněny obchodní cesty. Nově postavené loděnice a letiště však zely prázdnotou. V Evropě začala v roce 1939 válka, a tak se pozornost Britů soustředila na jiných místech. Japonsko se obrátilo proti svým spojencům a strategický přístav Singapur se pro Japonce během válečného tažení stal naprosto klíčovým. Nejdříve došlo k leteckému bombardování města a zničení veškerého koloniálního letectva (Abshire, 2011, str. 83-87).

Singapur mobilizoval i muže čínského původu a snažil se část obyvatel evakuovat. Při evakuaci však došlo k upřednostnění Evropanů, což nepříjemně ovlivnilo budoucí vztahy obyvatel asijského původu k vládnoucím Evropanům. Ve městě nastala všeobecná panika, protože z pevniny přicházeli noví uprchlíci. Guvernér a jeho lidé obyvatele ujišťovali, že postavení Singapuru je silné a označil ho za „Gibraltar východu“ (Turnbull, 2009, str. 178-192).

Na začátku roku 1942 však došlo k invazi vojsk na ostrov a v únoru guvernér Percival kapituloval. Město bylo v troskách a trpělo akutním nedostatkem pitné vody, paliva a jídla. (Abshire, 2011, str. 96-97). Znamenalo to také, že vše, co Britové v Singapuru do té doby vybudovali, bylo zničeno a celá událost měla navzdory osvobození Britů na konci války vliv na vnitřní vztahy (Turnbull, 2009, str. 178-192). *„Nenadálé neštěstí ihned neznamená konec koloniálního režimu, ale události prvních šesti měsíců roku 1942 popíraly základy koloniálního vládnutí, protože byla zpochybněna odvěká domněnka, že koloniální moc bude vždy zajišťovat ochranu svých obyvatel,“* (Turnbull, 2009, str. 192).

Singapur byl přejmenován na Syonan a Japonci měli v plánu v něm natrvalo zůstat a udělat z něj svůj strategický přístav. K nejhorším činům okupačního režimu došlo hned na začátku, kdy bylo popraveno podle japonských zdrojů 5 000, podle čínských zdrojů až 25 000 obyvatel, většinou čínského původu. Tisíce vojáků a odpůrců invaze bylo uvězněno a posláno na stavbu železnice mezi Barmou a Thajskem, kde pracovali v nelidských podmínkách, a mnoho z nich zemřelo na následky vyčerpání organismu. Po vzoru Gestapa vznikla také v Syonanu tajná policie s názvem Kempeitai, která pronásledovala a odhalovala možná povstání a jakoukoliv protirežimní činnost. Kromě těchto hrůz se japonská moc snažila ostatní obyvatele zapojit alespoň nepřímo do války skrze průmysl. S čínskou komunitou se spolupráce zprvu příliš nedařila, ale nakonec se po vzoru koloniální čínské asociace založila nová asociace, která byla organizována Japonci (Turnbull, 2009, str. 195-199, 202). Okupační režim chtěl obyvatelstvo japonizovat pomocí propagandy. Hlavním cílem bylo ukázat, že Asiaté by měli držet spolu proti Západu a jeho imperialismu, takže veškerá západní kultura byla zakázána. Angličtina a čínština byly ve školách nahrazeny japonštinou (Abshire, 2011, str. 104).

„Vypráví se, že v roce 1942 se během japonské okupace Singapuru stal osudový moment, který předznamenal budoucí nezávislost Singapuru. Japonský voják tehdy udeřil mladého Lee Kwan Yewa (který se později stane prvním premiérem Singapuru), ten se na něj pouze tázavě pohlédl, zeptal se ho, kdo mu k tomu dal svolení, a odběhl pryč. Tehdy se prý Lee Kwan Yew rozhodl, že britská koloniální nadvláda musí jednou provždy skončit,“ (Tarulevicz, 2009, str. 408).

V roce 1944 začala válečná pozice Japonska ve světě oslabovat, a tudíž začala slábnout i jejich pozice v Singapuru. Japonci se postupně začali stahovat, rozpadaly se kolaborující spolky a jejich členové se snažili v tichosti zmizet. Konec okupace Singapuru vyústil až v tzv. *whispering terror*, při kterém docházelo k vraždám lidí spojených s okupačním režimem. Po svržení atomové pumy Japonsko kapitulovalo a následně se do Singapuru vrátily britské královské jednotky (Turnbull, 2009, str. 216-221).

3.5 *Poválečná cesta k nezávislosti*

Infrastruktura města byla po válce v troskách, a to zejména kvůli spojeneckému bombardování. Poválečná politická situace nahrávala komunistům, ti však nebyli přizváni k jednání o budoucnosti Malajského poloostrova, které vyústilo k většímu osamostatnění Malajsie. Singapur zůstal britskou kolonií, i když zde došlo k prvním posunům směrem k nezávislosti. Mezi ně patřila zavedení legislativní a výkonné komise, do nichž byla polovina zástupců volena občany a polovina dosazována Brity. Zájem o politiku byl mezi obyvateli velmi nízký, velmi malý počet občanů se do politiky zapojoval a ještě menší byl volen. Nejsilnějším politickým subjektem byla Progresivní strana, která byla spojována s koloniálním režimem a bohatými čínskými obchodníky (Turnbull, 2009, str. 228-229, 234-235, 238).

Ekonomická situace po válce nebyla příliš dobrá a velká část obyvatel žila na hranici chudoby. Odborový svaz⁴ společně s komunisty organizoval mnoho (i násilných) demonstrací. Nakonec se podařilo dosáhnout zvýšení platů dělníků a situace tak byla dočasně vyřešena. Násilnosti, demonstrace a nepokoje však pokračovaly, až došlo k zákazu komunistické strany (Turnbull, 2009, str. 236).

Na politické scéně se vedle Progresivní strany objevili i Labouristé, kteří byli v kontaktu s dělníky a měli mnohem větší přehled o dění mezi lidmi než jejich konzervativní protivníci. Oslovovali i neanglicky mluvící voliče z nižších sociálních skupin a plně podporovali co nejrychlejší cestu k singapurské nezávislosti, na což reagovala Progresivní strana sepsáním desetiletého plánu k dosažení nezávislosti. Tyto plány byly posvěceny i zástupci koloniální správy a k jejich realizaci vznikla tzv. *Rendelova komise* (Turnbull, 2009, str. 240-246).

V Malajsii v té době došlo k ozbrojeným konfliktům s komunisty, a tak Britové vyhlásili tzv. *malajskou pohotovost*, která platila i pro Singapur, a znamenala omezení politických svobod za účelem předejití dalším konfliktům. Byly zakázány politické meetingy a manifestace a mnoho dělníků a studentů bylo uvězněno (Trocki, 2006, str. 114-117).

---

⁴ General Labour Union

3.6 Spojování s Malajsií

Naděje byly vkládány do nových voleb v roce 1955, které už byly podle Rendelovy ústavy. Město sužovaly především velká nezaměstnanost, špatné podmínky pro bydlení a nízká úroveň školství a zdravotnictví. Volby vyhrála nově utvořená koalice Labour Front, vedená Davidem Marshalllem, který se podle nové ústavy stal hlavním ministrem (*chief minister*). Do opozice se dostala People's Action Party (PAP)⁵, která Marshalla od samého začátku kritizovala z nenaplňování politických slibů. Komunistické a studentské bouře i přes vítězství levice pokračovaly a převažoval v nich spíše politický, než sociální, účel. Marshall vedl jednání s Brity o nezávislosti Singapuru i proto, aby měl větší pravomoc a dokázal eliminovat radikální skupiny, jako hlavní ministr totiž neměl mnoho pravomocí. Jednání s Brity skončila krachem, a proto v roce 1956 rezignoval (Abshire, 2011, str. 113-119).

Novým hlavním ministrem se stal jeho stranický kolega Lim Yew Hock, který proti radikálům použil razantnějšího postupu. Desítky studentů byly zadrženy, mezi nimi i představitel komunistického křídla v PAP Lim Chin Siong. Hock dokázal Britům svou sílu při boji s komunisty a vyjednávání pokročila. V roce 1958 byli u vyjednávání v Londýně přítomni i zástupci PAP a britský parlament tehdy odsouhlasil vytvoření nového státu Singapur. V nové ústavě však bylo uvedeno, že Britové měli kontrolu nad zahraniční politikou a obranou tohoto státu, takže tato událost nevstoupila do dějin jako den nezávislosti (Abshire, 2011, str. 121).

Strana Labour Front čelila skandálům, které začaly už za Marshallovy vlády a znamenaly rozkol uvnitř strany. Tohoto momentu naplno využila PAP ve volbách v roce 1959, při kterých drtivě zvítězila i díky podpoře odborů a studentů, kteří se odvrátili od Labour Front (Trocki, 2006, str. 9). „*Nová vláda slíbila především účinnou a transparentní politiku v oblasti školství, sociálního zabezpečení, zdravotnictví, bydlení, posílení ekonomiky skrze industrializaci a spojení s Malajskou federací, které vyústilo v naprostou nezávislost Singapuru,*“ (Abshire, 2011, str. 121).

Mnoho prozápadně orientovaných lidí a firem mělo obavu o svoji budoucnost a stěhovali svá sídla do Malajsie. Místo hlavního ministra byl zvolen premiér Lee Kwan Yew, který vkládal velké naděje do spojení s Malajsií a uvědomoval si, že nelze vybudovat

---

⁵ Dále budu používat zkratku PAP.

prosperitu města pouze na obchodních základech, ale bylo třeba vytvořit vnitřní trh a pomocí industrializace nabídnout tisícům nezaměstnaných práci. PAP došla k naprostému přehodnocení pohledu na komunismus, protože nyní už komunisty a radikály nepotřebovala. Lee Kuan Yew tvrdil, že přítomnost Britů v Singapuru podporuje růst komunismu, neboť je stále proti čemu bojovat (myšleno britskému imperialismu a kapitalismu), (Abshire, 2011, str. 121-123).

Lee Kuan Yew podporoval spojení s Malajsií z několika důvodů. První argument byl, že Singapur bude potřebovat širší domácí trh, aby si udržel ekonomickou stabilitu. Dalším argumentem bylo, že se Singapur plně osamostatní od koloniální nadvlády a posledním důvodem byl lepší společný postup proti komunismu (Barr a Skrbiš, 2008, str. 28).

V cestě ke spojení však bránilo mnoho problémů, zástupci Malajsie se obávali velké převahy singapurských Číňanů, kteří ve spojení s malajskými Číňany tvořili téměř majoritu nově vznikajícího státu. Dále zde existovaly velké jazykové rozdíly, jelikož v Singapuru byly tolerovány všechny jazyky, ale v Malajsií byla oficiálním jazykem pouze malajština. PAP se ve snaze o získání podpory snažil vylepšit sociální podmínky singapurských Malajců - stavěly se nová komunitní centra, školy i mešity. Nakonec se představitelé obou států domluvili, že Singapur nebude mít velkou sílu ve federálním shromáždění, ale za to se mu zachová částečná autonomie. V roce 1962 došlo k referendu, při kterém 71% lidí hlasovalo pro vstup do federace. Součástí Malajské federace se Singapur stal až o rok později (Abshire, 2011, str. 123-126).

Hned na začátku federace se ukázaly problémy, které po dvou letech vedly k rychlému konci tohoto spojení. Indonésie bez deklarování války útočila na Singapur. Tato kampaň se nazývala *Konfrontasi* a indonéský vůdce Sukarno tímto aktem demonstrativně reagoval na vznik nové federace. Další a stejně závažný problém byl, že v té chvíli v Singapuru vypukly etnické nepokoje a roztržky mezi Malajci a Číňany, při kterých zahynulo několik desítek obyvatel. Souběh těchto událostí znamenal, že se v roce 1965 stal ze Singapuru nezávislý a suverénní stát (Barr a Skrbiš, 2008, str. 29).

3.7 Nezávislý Singapur

Doba nezávislosti po roce 1965 byla charakterizována velkým ekonomickým a sociálním rozvojem, ale zároveň i státem řízenými médii, zákazy shromažďování, potlačováním politické opozice a vládou jedné strany PAP (která v Singapuru dodnes vládne od roku 1959). Singapur se společně s Hong Kongem, Jižní Koreou a Taiwanem stal díky rychle rostoucí ekonomice tzv. *asijským tygrem* (Abshire, 2011, str. 129-131). Singapurská ekonomika byla až příliš propojená s malajskou, a tak nejlepší cestou k osamostatnění byla vlastní industrializace, především rozvoj manufaktur a lehkého průmyslu. Vládě se povedlo přilákat zahraniční investory, pro které připravila dobré zázemí. Vzniklo mnoho nových firem, které byly řízeny vládou a byly založeny cíleně, aby spolupracovaly se zahraničními investory, a zároveň zůstaly pod vládní kontrolou. Singapur se stal důležitým celosvětovým hráčem v ropném průmyslu. Jeho pozice mezi Dálným a Blízkým Východem a objevení nových ropných nalezišť v jihovýchodní Asii vedlo ke stavbě velkých rafinérií, a tím i k dalšímu rozvoji průmyslu (Trocki, 2006, str. 163-169).

Hlavními výzvami v sociální oblasti, se kterými se nový stát musel vypořádat, byla špatná kvalita bydlení, omezená dostupnost zdravotnické péče, nízká úroveň vzdělávání a vysoká úroveň nezaměstnanosti. Vláda se snažila tíživou situaci vyřešit založením fondů, do kterých si obyvatelé ukládali část svých úspor. Z těchto peněz pak vláda investovala do výstavby rozsáhlých sídlišť, nových škol, infrastruktury, kanalizace a zajištění pitné vody pro všechny (Abshire, 2011, str. 129).

Se zlepšující se sociální situací došlo k populačnímu růstu, kterému vláda čelila pomocí zákonů a nařízení, jež finančně znevýhodňovaly rodiny, které by měly více než dvě děti. Současně byl povolen potrat a dobrovolná sterilizace. Tyto legislativní změny přinášely také větší emancipaci žen (především čínského původu) a ženy se tak postupně dostávaly na pracovní trh (Abshire, 2011, str. 129-131, 150).

Barr tvrdí, „že *moderní Singapur za svou dnešní podobu vděčí myšlenkám premiéra Lee Kuan Yewa, který upřednostňoval elitářství a meritokracii*⁶“,“ (Trocki, 2006, str. 129). Ačkoliv Lee čerpal z myšlenek socialismu, byl při vytváření své politiky velmi opatrný. Singapur dodnes není tzv. sociálním státem, protože zde neexistují žádné sociální dávky pro

---

⁶ Meritokracie je způsob vlády, kdy je moc distribuována za zásluhy a schopnosti.

nezaměstnané a zdravotnictví není ani pro ty nejchudší poskytováno zdarma (Trocki, 2006, str. 129).

Vládnoucí strana PAP získala na dlouhou dobu naprostou politickou převahu, která z velké části trvá dodnes. Její nadvládu charakterizuje už od začátku potlačování svobody projevu a kontrola společnosti. Této situaci odpovídá výrok jednoho z vrcholných představitelů PAP: „*Nevěřím, že komunikace s lidmi je produktivním prostředkem. Dokonce i vzdělání lidé mají tendenci být iracionální,*“ Abshire (2011, str. 142).

Vláda PAP nejčastěji argumentovala, že k vytvoření stabilního a prosperujícího státu je potřeba, aby stát nebyl ohrožen politickými a sociálními nepokoji, a proto je třeba svobodu omezit. Například pokud studenti vystoupili proti vládě, hrozilo jim, že po dostudování nenajdou zaměstnání, protože vláda měla kontrolu nad firmami. Dalším argumentem, který vláda používala, bylo pravidelné konání svobodných voleb, kdy občané mohli rozhodnout a vyjádřit svůj případný nesouhlas. Pro kritiky singapurského systému měla vláda ještě jeden argument, který se hojně používal a dodnes používá i mezi ostatními asijskými státy, a tím je kulturní rozdíl mezi Východem a Západem (Abshire, 2011, str. 142-143).

Vzhledem k úspěšnému ekonomickému rozvoji Singapuru je mnoho obyvatel šťastných se současným stavem a jen málokdo se snaží o odpor (Barr a Skrbiš, 2008, str. 6). PAP vládne již neuvěřitelných 55 let (Lee Kuan Yew byl premiérem od roku 1959 až do roku 1990) a existuje zde málo předpokladů, že by došlo ke změně. V poslední době se významnou opozicí stávají blogeři, kteří se snaží upozorňovat na nedostatečnou svobodu slova (o médiích v Singapuru více v kapitole 9).

Velmi zdařilým rozhodnutím na podporu místní ekonomiky bylo podpořit turismus. V 50. a 60. letech se začala budovat turistická infrastruktura (hotely, silnice, letiště, obchodní domy apod.). Hlavní atrakcí se pro turisty z celého světa stal obchod a nákupy (především elektroniky a oděvů), (Trocki, 2006, str. 170-171).

Singapur se také zaměřoval na zahraniční politiku, a to především na své sousedy, Malajsii a Indonésii. Už v roce 1967 byla podepsaná smlouva o vzniku ASEAN (Association of Southeast Asian Nations) jako politicko-ekonomické platformy spojující státy jihovýchodní Asie. Singapurský průmysl se začal v 80. letech orientovat na hi-tech a velké nadnárodní

firmy (např. IBM, Citibank, Hawlett-Packard) si v Singapuru zřídily své pobočky (Abshire, 2011, str. 145-153).

V současné době je Singapur ekonomicky i politicky silným a stabilním státem, který je občas zmítán světovými ekonomickými krizemi, jelikož patří mezi pěti největších přístavů světa a jeho ekonomika je zcela globalizovaná, tudíž jakákoliv změna ve světové ekonomice dopadá částečně i na obchod v Singapuru (Trocki, 2006, str. 180).

Poprvé v roce 1984 ztratila PAP svou 100% většinu, ale i přesto se stále pevně drží u moci a vládou řízený kapitalismus je neměnný až do současnosti. Velkou nadějí na změnu poměrů a větší demokratizaci by podle Abshirea (2011, str. 145-152, 157) mohl být internet, jako platforma pro diskuzi a kritiku současného režimu. Paralelně však vláda přitvrzuje pravidla vyjadřování na internetu a v roce 2013 zavedla nový Licenční akt, který zavazuje všechny politické blogy, aby požádaly o registraci u Media Development Authority, jež spadá pod ministerstvo informací. Abshire ještě doplňuje (2011, str. 153): *„To, co od nezávislosti učinilo Singapur úspěšným, nebyla neviditelná ruka volného trhu, ale velmi dlouhá a viditelná ruka státu.“*

4 Etnické skupiny Singapuru

V Singapuru existují čtyři etnické (národnostní) skupiny⁷ (Číňané 74%, Malajci 13%, Indové 9% a „ostatní“ 3%), pro něž byla zvolena zkratka CMIO. Každý občan je řazen do jedné ze čtyř kategorií, přičemž kategorie „ostatní“ zastřešuje všechny obyvatele, kteří se neidentifikují jako Číňané, Malajci nebo Indové, většinou se jedná o občany pocházející z různých evropských a asijských států.

4.1 Číňané v Singapuru

Termínem *Číňané* jsou v Singapuru označováni všichni obyvatelé čínského původu, kteří se dále dělí do skupin podle jednotlivých dialektů. Mezi nejpočetnější skupiny patří

---

⁷ V Singapuru se užívá spíše pojem rasa a rasová kategorie. Termín rasa se v Singapurských zdrojích zaměňuje s pojmem etnicita.

dialekt hokkien, teochew, cantonese, hainanese a hakka. Tato různorodost je způsobena tím, že migrační vlny z Číny nebyly z jednoho, ale z více regionů. Dnes je tato heterogenita alespoň částečně vyřešena zavedením moderní čínštiny, tzv. mandarínštiny, která se stala jedním z úředních jazyků.

V roce 1836 se Číňané stali největší etnickou skupinou v Singapuru. Čínská dominance trvá nepřetržitě až po současnost (Turnbull, 2009, str. 55). Číňané podle sčítání z roku 2010 tvoří 74% z celkového počtu obyvatel, což znamená přibližně 2,8 milionu obyvatel, z čehož k nejpočetnějšímu jazyku hokkien se hlásí téměř polovina z nich. Nejrozšířenějšími náboženstvími mezi singapurskými Číňany jsou buddhismus (43%), křesťanství (20%) a taoismus (14%). Na rozdíl od ostatních národnostních skupin Singapuru mají Číňané velmi silnou skupinu lidí bez víry 22% (Saw, 2012, str. 29-30, 42-43).

Čínští imigranti na začátku pracovali nejčastěji jako obchodníci, pracovníci na plantážích či průmysloví dělníci. Dlouhou dobu se o přistěhovalce koloniální režim nestaral, později byly kvůli napjaté situaci uvnitř komunity založeny úřady pro kontrolu migrace. Ve 30. letech byla imigrace z Číny z důvodu ekonomické krize dospělým mužům zakázána. Jedním z hlavních problémů čínské komunity byla v koloniální éře nevyváženost obou pohlaví, jelikož do města migrovali výhradně jen muži. Cenzus v roce 1836 ukázal, že na patnáct etnických Číňanů připadala pouze jedna Číňanka (Saw, 2012, str. 32, 56-57).

Základní formou čínské sociální organizace v Singapuru byly tzv. *tajné společnosti*, které zajišťovaly migraci z Číny a jakýsi dohled nad novými přistěhovalci. Tyto sociální skupiny byly strukturovány podle čínských zvyků a rituálů bratrské přísahy, sloužících jako náhrada příbuzenských vztahů. Každá skupina se ještě dále dělila na klany podle jednotlivých příjmení. Skupiny byly tvořeny jak bohatšími *Taukehs*⁸, tak pracovníky a dělníky, kterým se říkalo *Coolie*⁹ (Trocki, 2006, str. 47).

Čínští migranti se na začátku koncentrovali do jednotlivých skupin podle dialektů a podle svého původu. Tyto jazykové skupiny začaly budovat spolky a sdružení, které plnily sociální a ekonomickou funkci a vyznačovaly se vnitřní kohezí. Těmto sdružením se říkalo *bangy* a byly řízeny jejich nejvlivnějšími obchodníky. V 50. letech 19. století došlo ke

---

⁸ Taukehs je výraz pro bohatší a významější členy skupiny.

⁹ Coolie je výraz pro chudší členy skupiny, která byla tvořena především lidmi, kteří pracovali v dolech nebo na pepřových a gambirových plantážích pokrývajících tehdy velkou část ostrova.

konfliktu dvou nejsilnějších *bangů* - Hokkien a Teochew. Důvodem konfliktu bylo, že Hokkieni začali v počtu obyvatel převyšovat Teochewi, ačkoliv nevlastnili zdaleka tolik půdy jako Teochewové. Tato nevyrovnanost vedla ke konfliktu a následné emigraci části Teochewů do malajského Džohoru. Číňané hokkienského původu tvoří dodnes v Singapuru většinu. (Trocki, 2006, str. 49)

Moc tajných společností neustále rostla, největší z nich byla skupina Ghee Hin. „Skupina Ghee Hin, kombinující její různé větve *bangů*, měla 70. letech 19. století přibližně 27 500 členů. V této době měl Singapur 80 792 obyvatel, z čehož bylo 50 043 čínského původu. To znamená, že tento spolek zahrnoval třetinu celé populace a více jak polovinu všech Číňanů v kolonii,“ (Trocki, 2006, str. 53).

V roce 1877 byl zřízen úřad Čínského protektora. Jeho hlavním úkolem bylo kontrolovat tajné společnosti a mít přehled o obchodu s lidmi, ať už to byli dělníci či prostitutky. Zároveň šlo také o to, aby nedocházelo k další eskalaci násilí vně i uvnitř tajných společností (Turnbull, 2009, str. 101-103). Kromě tohoto opatření však nakonec musela britská vláda v roce 1880 tyto skupiny oficiálně zakázat a odtrhnout je tak od zdrojů bohatství, jakým byl hlavně obchod s lidmi.

Tajné společnosti fungovaly nelegálně dále, jen se více rozdrobily a zaměřily se na ilegální činnost, především prodej drog, prostituci a únosy. Na přelomu století pak čínská vláda povolila, aby do Singapuru mohly emigrovat i ženy, což výrazně pomohlo vyhrčené sociální situaci (Trocki, 2006, str. 53-54).

4.2 Malajci v Singapuru

Před příchodem Evropanů bylo na ostrově v několika osadách místní obyvatelstvo, které lze označit za Malajce, jelikož pocházeli z Malajského poloostrova a vyznávali islám. Mnoho z nich se Evropanů nejdříve zaleklo, ale možnosti nového přístavu je brzy přilákaly, a tak se Malajci podíleli na rozvoji ostrova. Do poloviny 30. let 19. století byli Malajci nejpočetnější etnickou skupinou Singapuru. Ve městě byly dvě hlavní osady, které se koncentrovaly kolem dvou rodů významných rodů - Temenggong a sultána Hussaina. Tyto rody úzce obchodně i politicky spolupracovaly s Brity (Trocki, 2006, str. 54-56).

Na začátku 20. století docházelo k velkému nárůstu imigrantů z Malajsie, ale i z okolních ostrovů, které jsou dnes součástí Indonésie, jednalo se především o Javance, Boyanese¹⁰ a Bugis¹¹. Ačkoliv byl geografický původ jednotlivých skupin velice rozdílný, došlo k asimilaci těchto skupin skrze stejné náboženství a exogamní sňatky. Dnes, jelikož rozdíly už neexistují, jsou všichni zařazeni pod termínem Malajci. Hlavním znakem identity Malajců se stalo náboženství, místo etnického původu či jazyka (Saw, 2012, str. 28, 60).

Malajská komunita v Singapuru čelila mnoha problémům, kromě chudoby a nízké vzdělanosti vyvstal ještě jeden problém. V roce 1969 byla zavedena povinná dvouletá vojenská služba, tak začala vznikat nová napětí, neboť si Malajci začali uvědomovat, že by v případě ozbrojeného konfliktu mohli být nasazeni proti svým „bratrům“ z Malajsie či Indonésie. V armádních silách se příliš neangažovali, ale důvodem mohla být i nedůvěra čínských důstojníků (Huat, 2003, str. 103).

Sčítání obyvatel v roce 2010 ukázalo, že v Singapuru žije přibližně půl milionu Malajců, což je asi 13% obyvatel. Malajci jsou jedinou etnickou skupinou, která je homogenní ve svém vyznání, jelikož téměř 99% všech Malajců se hlásí k islámu (Saw, 2012, str. 29, 42).

4.3 Indové v Singapuru

Indové do Singapuru migrovali už od jeho založení, a i když jsou ze tří největších etnických skupin ti nejmenší, byli vždy důležitou součástí společenského dění. Důležitou skutečností bylo, že Singapur byl jako kolonie řízen z Indie. Britové si s sebou brali na Malajský poloostrov vojenské jednotky tvořené Indy, ale také stavitele a dělníky, kteří jim pomohli s výstavbou infrastruktury. Postupem času měli Indové možnost pracovat nejen jako dělníci, ale i jako úředníci na poštách a v jiných veřejných službách. K této emancipaci jim pomohla dobrá znalost angličtiny, a tak vznikla i indická střední třída. Indové žili podobně jako ostatní etnické skupiny v separovaných částech města či ostrova. Na začátku 20. století vznikla oblast, která se stala centrem indického kulturního života a dnes je pojmenována *Little India* (Trocki, 2006, str. 57-60).

---

¹⁰ Boyanese nebo též Baweanese je etnická skupina pocházející z východní Jávy.

¹¹ Bugis byli muslimové, pocházející z ostrova Sulawesi (dříve Celebes). (Zbořil, 2009, str. 159-160)

Přistěhovalce z Indického poloostrova nelze v žádném případě považovat za homogenní celek. Lišili se navzájem svým náboženstvím, jazykem, kastou i regionem, ze kterého pocházeli. Podobně jako u Malajců, nehrála etnicita při uzavírání sňatků velkou roli, jelikož často docházelo k uzavírání svazků mezi malajskými muslimy a indickými muslimy (Trocki, 2006, str. 58). Největší jazykovou skupinou jsou dnes Tamilové, kteří pocházejí z jižní Indie, mezi další skupiny patří Malayalis, Punjabis a Gujeratis. K Indům se v Singapuru počítají i migranti z Bangladéše, Pákistánu a Srí Lanky. Cenzus z roku 2010 ukázal, že v Singapuru žije přibližně 350 tisíc Indů, což znamená necelých 10% obyvatel. Singapurští Indové jsou především hinduisté (59%), muslimové (22%) a křesťané (13%), (Saw, 2012, str. 28-29, 42).

5 Budování národní identity v Singapuru

Eng (1995, str. 178) uvádí, že *„na budování singapurského národa byly unikátní dvě skutečnosti – 1.) nejdříve vznikla státní identita, a teprve poté identita národní; a 2.) zároveň se podařilo udržet multikulturní stát, ve kterém jedno z etnik výrazně početně převažuje, bez jakékoli občanské války nebo většího konfliktu.“* Eng dále doplňuje, že *„podnětem pro vznik nového národa nebyl singapurský nacionalismus, ale silný anti-kolonialismus.“*

Barr a Skrbiš (2008, str. 4) popisují Singapur jako stát *„s mnoha etniky, náboženstvími a jazyky, který je zároveň sekulární a kombinuje moderní koncept občanství s tradicemi, které podporují a zdůrazňují etnickou identitu - takže je nakonec méně občanský a moderní, než by se zpočátku mohlo zdát.“*

Brown (2005, str. 10) srovnává všechny státy jihovýchodní Asie a dochází k závěru, že se proměňují z „etnokulturních“, přes „multikulturní“, až po „občanské“. Barr a Skrbiš (2008, str. 3) oponují Brownovi a uvádějí, že takový model lze bagatelizovat a proměnit v situaci, kterou zobrazuje graf č. 1. Graf poukazuje na to, že státy nelze na žádné škále zařadit do různých způsobů budování národa.

Graf č. 1 Způsoby budování národa u států jihovýchodní Asie

Budování etnokulturního národa

Budování občanského národa

Zdroj: vlastní zpracování podle Barr a Skrbiš (2008, str. 4)

Budování národa obsahuje podle Baara a Skrbiše (2008, str. 39) dvě vzájemně propojené úrovně, které se od sebe nedají oddělit. První úrovní je budování fyzické infrastruktury a druhou je konstrukce národa jako pomyslné komunity, ke které náležíme. Akt budování fyzické infrastruktury totiž lidem nahrazuje akt nehmatatelného a smyšleného národa. Jinými slovy všechny nové domy, věže, mosty, letiště apod. jsou viditelnou manifestací ducha nové národní komunity. Moderní infrastruktura¹² je viditelná v Singapuru na každém kroku (Baar a Skrbiš, 2008, str. 39-40).

Anderson (2008, str. 23) uvádí, že „*Představivost konečně vytváří národ jakožto společenství, neboť bez ohledu na skutečnou nerovnost a vykořisťování, jež mohou v každém národě převládat, je vždycky pojmán jako hluboké, horizontální „soudružství“.* Konec konců právě díky tomuto bratrství bylo možné, aby tolik miliónů lidí v období posledních dvou století ani ne tak zabíjelo, jako spíše ochotně umíralo za tak omezené výtvary představivosti.“

Singapur je jedním z nejzáhadnějších vzorů budování národa v oblasti jihovýchodní Asie. Jako zásadní zde vystupují tři faktory:

---

¹² V Singapuru může být příkladem podzemní a nadzemní dráha MRT, která se začala budovat v 80. letech a propojila celé město.

1. Vláda vytvořila vlastní projekt budování národa (CMIO – Chinese Malay Indians Others).
2. Vláda v podobě dohlíží a zasahuje do každodenního života všech obyvatel (mj. zde existuje sofistikovaná kontrola všech mediálních výstupů).
3. Je zde významné postavení elity a jejího vlivu na zbytek společnosti (Barr a Skrbiš, 2008, str. 5).

V Singapuru se spojuje zvláštní kombinace modernismu s důrazem na tradice, která je na první pohled patrná zejména v oblastech Chinatown a Little India. Jak je uvedeno v kapitole o čínském osídlení Singapuru bylo první a dodnes zůstalo tou nejpočetnější skupinou. Rozdělení Singapuru podle etnických skupin zavedl sir Thomas Raffles (Yeoh a Kong, 1994, str. 35) a dodnes si udrželo své základy. Vzhledem k neustále se zvyšujícímu počtu migrantů přicházejících do Chinatown se oblast brzy přelidnila a po druhé světové válce zde podmínky pro život nebyly příliš dobré. Proměna Chinatown se později stala důkazem ekonomického růstu celého Singapuru a PAP jej dlouho používal jako ukázkou prosperity (Furlund, 2008, str. 9).

Oblast Little India je význačná svojí hlavní třídou, Serangoon road, která kdysi sloužila jako tepna pro obchod s dobyt看em. Indové sem chodili za prací a postupně se zde usazovali. Nejdříve migrovali pouze muži, tzv. staří mládenci, kteří žili ve svých „staromládeneckých“ osadách. Teprve během let 1930 a 1950 za nimi začali migrovat i ostatní rodinní příslušníci, a čtvrť se postupně začala rozvíjet (Chang 2000, str. 35). Podobně jako u Chinatown se vládnoucí strana PAP ihned po svém zvolení rozhodla z čtvrti odstranit slumy (dnes je bezdomovectví v Singapuru zakázáno) a vystavit ji jako příjemnou čtvrť pro život. V 60. a 70. letech zde probíhala rozsáhlá rekonstrukce, časem zde vzniklo centrum pro indické migranty v Singapuru. V roce 1989 bylo 900 budov v centru čtvrti označeno za památkově chráněné (Furlund, 2008, str. 10).

Singapur postavil svoji ekonomickou moc a úspěch na ideologii pragmatismu, která se zakládá na autoritářské vládě jedné strany, podporující tvrdou kapitalistickou ekonomiku a zasahující do všech oblastí společnosti. Vládní etnická politika je ale velmi nečitelná. Na jedné straně zde panuje velká citlivost a cenzura pokud jde o cokoli, co je spojené s etnicitou. Na straně druhé je evidentní, že vláda chce mít nad etnickými skupinami kontrolu a podporuje aktivity okolo etnického sebeurčení a tradic. Vláda vystupuje jako neutrální celek a podle Tarulevicz jí tato pozice vyhovuje (Tarulevicz, 2010, str. 134).

CMIO (Chinese Malay Indian Other) je hlavním plánem budování národa Singapuru a skládá se ze čtyř komponent: 1.) mnoho etnik, 2.) mnoho náboženství, 3.) mnoho jazyků a 4.) mnoho kultur. Vládní politika je nastavena tak, aby každý obyvatel mohl vyznávat své náboženství, udržovat své tradice a kulturu, mluvit svým jazykem. Každý obyvatel navíc může mít dvě identity – národní a etnickou. Přitom přímo z označení CMIO je patrná hierarchie postavení skupin. S kategorizací CMIO se měly vytvořit nové identity – „čínský obyvatel Singapuru“, „malajský obyvatel Singapuru“ apod. – dvojí identita bývá někdy označována jako „reetnizace Singapuru“ (Eng, 1995, str. 183).

Vláda prosazuje naprostou rovnost všech etnik, ale Malajci mají, vzhledem k tomu, že jsou považováni za domorodé obyvatelstvo, svá speciální práva – dříve měli např. vzdělávání zdarma, od čehož se později upustilo vzhledem k diskriminaci ostatních etnických skupin (Huat, 2003, str. 103). Od roku 1970 je podporována dvojjazyčnost, tak aby každý uměl anglicky a svým rodným jazykem. Byly zavedeny čtyři oficiální jazyky (angličtina, malajština, mandarínština a tamilština). Podmínkou k dobré práci přitom byla kvalitní znalost anglického jazyka a mandarínštiny.

Barr a Skrbiš (2008, str. 35) tvrdí, že singapurské budování národní identity je velmi specifické. Zatímco ostatní národní identity se budují na tradicích, historii a národní nauce, singapurský případ je především o vytváření nových Singapuňanů, kteří budou přijímat oficiální příběh o vytvoření moderního národa a budou vzhlížet do budoucna.

V roce 1970 se v průzkumu veřejného mínění identifikovalo 90% obyvatel Singapuru se Singapurem, což vláda považovala za úspěch svého působení. Do konce 70. let vláda podporovala všechny etnické skupiny v identifikaci s národem Singapuru. Domnívala se, že pouhá oficiální podpora etnických skupin stačí a proklamace, že v Singapuru žijí čtyři etnické skupiny je dostačující. Od počátku 80. let však přešla na jinou strategii, když zjistila, že etnické skupiny jsou velmi roztržité, je mezi nimi významná rivalita a zdaleka se nejedná o harmonická společenství. Proto například u Číňanů spustila kampaň „*Mluvte mandarínsky*“, aby došlo alespoň k jazykovému sjednocení (Eng, 1995, str. 147). Vláda se začala snažit o homogenizaci skupin, aby všichni zástupci jedné etnické skupiny mluvili stejným jazykem a vyznávali stejné náboženství.

Na konci 80. let se vláda snažila zbavit všech ghet a všeobecně zlepšit kvalitu bydlení v Singapuru a snížit tím rozdíly mezi etnickými skupinami. Vláda se rovněž snažila, aby

skupiny nebydlely odděleně (jako tomu bylo často do té doby), ale začaly se mísit. Sociální situace Malajců se nicméně stále nezlepšila a Číňané měli stále mnohonásobně vyšší platy. Jedním z posledních faktorů, kterým se vláda snažila podpořit fungování multietnického státu, bylo zavedení komunitních skupin, nebo také skupin vzájemné pomoci. Tyto skupiny byly podporovány vládou a PAP se je snažil kontrolovat politicky, soustředily se na boj proti stereotypům, zvýšení úrovně vzdělávání a zvýšení životní úrovně obyvatel. Jako příklad lze uvést malajskou skupinu Mendaki nebo indickou skupinu Sinda (Tarulevicz, 2010, str.144).

6 Etnicita a etnické skupiny

Baar (2002, str. 18) uvádí oblast jihovýchodní Asie jako oblast s potenciálním zdrojem napětí ve 21. století právě kvůli etnickým poměrům. V následující kapitole budou představeny hlavní teorie etnicity a nacionalismu, které jsou relevantní pro výzkum v praktické části. *“Etnické skupiny jsou více či méně samostatné jednotky uvědomující si existenci jiných skupin, s nimiž jsou v kontaktu,”* (Eriksen, 2012, str. 33).

Etnicita se do popředí antropologického zájmu dostala od 60. let 20. století a dodnes zůstává častým objektem (nejen) antropologických výzkumů. Etnicita vzniká v důsledku kontaktu různých skupin (na nutnost výzkumu hranic mezi etnickými skupinami upozorňoval již od počátku 60. let Fredrik Barth), je spojována „s klasifikací lidí a skupinovými vztahy“, naznačuje „dynamickou situaci proměnlivého kontaktu, konfliktu a soutěže, ale též vzájemného přizpůsobování mezi skupinami“ (Eriksen, 2012, str. 13 a 33).

Přístupy k etnicitě (i nacionalismu) můžeme rozlišit na primordiální, které považují etnicitu za vrozenou a neměnnou a dále za přístup moderní (konstruktivistický), který na etnicitu pohlíží jako na neustále proměnlivou, situační a relativní. Na začátku 20. století považoval Max Weber etnicitu i nacionalismus za „primordiální fenomény“, které postupně ztratí na významu (Eriksen 2012, str. 18). Tehdy by zřejmě málokdo předpovídal, jakou smršť etnických konfliktů přinese 20. století.

Etnické konflikty mohou mít i nenásilnou podobu, například současné snahy Quebecu o nezávislost na Kanadě. Postupně se od 70. let 20. století začínají některé původní populace, jako třeba Sámové či Inuité, pozvolna politicky organizovat s vědomím, že právě dobrá organizace jim může pomoci v dosažení cíle a získání vlastního teritoria. Kvůli tomu se musí

často „adaptovat“ na většinovou kulturu – naučit se jejich jazyk, aby byli schopni vyjednávat, či porozumět dominantní kultuře (Eriksen, 2012, str. 19 a 83).

Samotný základ pojmů „eticita“ či „etnická skupina“, řecké „ethnos“ má v sobě jen negativní konotace - nejprve znamenalo „barbar“ či „pohan“, později se používalo jako označení „ethnics“ pro Židy, Iry či Italy během druhé světové války ve Spojených státech amerických. Tímto označením jim byla jasně naznačena méněcennost na rozdíl od většinové americké společnosti (Eriksen, 2012, str. 21).

Glaser a Moynihan (1963 in Eriksen, 2012, str. 32) uvádí, že americký tavící kotlík (melting pot) vlastně nikdy neexistoval. *„Moderní americká společnost ve skutečnosti vytvořila novou formu lidského sebeuvědomění, která se projevuje zájmem o kořeny a původ. Mnozí Američané nadále využívají svých etnických sítí např. při hledání partnera, zaměstnání či bydlení a ještě několik generací se považují za „Poláky, „Italy“ atd.“* (Eriksen, 2012, str. 31-32).

Eriksen (2012, str. 38-41) rozlišuje pět druhů etnických skupin:

1. Moderní přistěhovalci

- např. migranti do velkých měst, spojeno s procesem urbanizace
- jen zřídka požadují politickou nezávislost nebo vlastní stát

2. Domorodé obyvatelstvo

- původní obyvatelé s neindustriálním způsobem života

3. Proto-národy (etnonacionalistická hnutí)

- vlastní političtí lídři, kteří často vystupují v médiích a proklamují nárok na vlastní stát, vyznačují se teritoriální základnou, tzv. *národy bez státu*
- např. Kurdové, Palestinci, Tamilové

4. Etnické skupiny v „plurálních společnostech“

- státy s heterogenními populacemi, často vzniklé v průběhu kolonialismu
- např. Keňa, Jamajka, Indonésie

5. Postotrokářské menšiny (potomci otroků, většinou v Novém světě)

- znovu-objevení afrických kořenů v podobě rastafarianismu (Jamajka), akrocentrická ideologie (USA), hnutí *négritude* (frankofonní oblasti)

V debatě o etnicitě a etnických skupinách je zároveň důležité rozlišovat mezi emickým, tzn. nativním pohledem zkoumané společnosti, a etickým, tzn. vlastním, pohledem.

„Etnicita a nacionalismus jsou našimi vlastními vynálezy, nic nás neopravňuje předpokládat, že aktéři samotní uvažují o způsobech konstituce světa stejně – dokonce ani tehdy, používají-li stejná slova jako my“ (Eriksen, 2012, str. 43).

Etnicita vzniká sociálním kontaktem, významná je pro ni tzv. *komplementarizace*, tedy vzájemné uznání rozdílů „My/Vy“. Takový přístup vychází ze zcela opačného vztahu s druhým ve srovnání s dichotomizací, tzv. kontrastování, které pracuje s rozlišením „My/Oni“ (Eriksen, 2012, str. 59). Z rozlišení je zjevné, že první přístup hodnotí rozdíly více pozitivně, než v případě dichotomizace.

Fenton (1999, str. 45) navíc rozlišuje etnicitu mezi horkou a studenou, podle různých stupňů emocí a intenzity. Význam etnicity během války ve Rwandě či bývalé Jugoslávii je zcela odlišný od jejího významu oslav tradičního řeckého dne v České republice. Smith (in Hroch, 1993, str. 272) vychází z primordialismu a definuje šest atributů etnického společenství, tzv. *ethnie*, jako „*kolektivní jméno, mýtus o společném původu, sdílená historická paměť, společná kultura, spojení s vlastí a pocit solidarity*.“

Různému pojetí vztahů v etnické skupině se věnoval Don Handelman, který definuje stupně etnické konsolidace, od nejvíce volného společenství, po společenství s nejpevnějšími a nejužšími vztahy:

1. Etnická kategorie

- nejméně konsolidované společenství
- vychází z dichotomizace

2. Etnická síť

- dlouhodobé vztahy mezi členy, organizace kontaktů
- schopnost distribuce zdrojů mezi členy sítě, preferování členů sítě např. na pracovním trhu apod.
- decentralizovaná, nemá organizační základnu

3. Etnická asociace

- organizovaná, prosazuje zájmy své skupiny na státní úrovni
- např. politické strany, mládežnické organizace, náboženské asociace

4. Etnická komunita

- vlastní teritorium se stálými hranicemi (Eriksen, 2012, str. 78-80).

Vzhledem k tématu této práce je rovněž zajímavé zmínit podoby vztahu státu k menšinám žijícím na daném území. Obecně se jedná o jednu ze tří strategií: 1.) asimilaci (menšina převezme kulturu většiny), 2.) segregaci (vyloučení menšiny na okraj většinové společnosti), 3.) multikulturalismus (přijetí menšiny, respektování její kultury). Podobně mají menšiny ve vztahu ke státu tři možnosti reakcí: 1.) loajalitu, 2.) vzepření, či 3.) odtržení (Eriksen, 2012, str. 201-202).

7 Nacionalismus

Nacionalismus je významným fenoménem dnešního světa, který postupně sílil od 19. století, a o dvě století později zažívá s vlnou globalizace nový rozmach. *„Národní identita je způsobem sjednocení kulturní diverzity, takže spíše než uvažovat o národech a národních kulturách jako o „celcích“, bychom měli chápat jednotu nebo identitu jako důsledek diskursivní moci, která zakrývá rozdílnost“* (Barker, 2006, str. 130).

Podle Gellnera (1993, str. 7) nacionalismus vznikl v době průmyslové revoluce, během 19. a 20. století se národnost postupně stala politicky tak důležitou, že to zřejmě málokdo na začátku předpokládal. *„Nacionalismus je původně politický princip, který tvrdí, že politická a národní jednotka musí být shodné“* (Gellner, 1993, str. 12).

Vliv nacionalismu prošel v Evropě pěti různými etapami. Na začátku nebyl národnostní princip uznáván jako legitimní důvod (v době Vídeňského kongresu). Poté následovalo období iredentismu, které trvalo do roku 1918. V té době byl nacionalismus považován za správný, spravedlivý přístup, ale nebyl uznán politicky. Třetí období začal prezident Wilson a charakterizovalo jej mnoho menších národních států, které ale nebyly příliš významné. Díky tomu byla Evropa velmi slabá a došlo ke vzrůstu moci totalitních režimů (tzv. období Nacht und Nebel – noc a mlha). Poté přišla pátá etapa, kdy se vztahy mezi národy a etnicitami začaly postupně zlepšovat¹³ (Gellner, 1993, str. 8-9).

Deutsch (1951 in Hroch, 2003, str. 55) považuje národ za *„lid, který získal kontrolu nad některými institucemi sociálního nátlaku, které nakonec vedou ke vzniku plnohodnotného národního státu, a nacionalismus je upřednostňování zájmů tohoto národa a jeho členů před*

---

¹³ Nutno zdůraznit, že Gellner napsal tuto knihu před vypuknutím nepokojů v bývalé Jugoslávii.

konkurenčními zájmy všech cizinců.“ Deutsch doplňuje, že doba růstu národů má vlastní specifické pravidelnosti, mezi které řadí:

1. Přesun k tržní ekonomice
2. Mobilizace venkova v centrech s hustým osídlením
3. Rozvoj měst a mobility mezi venkovem
4. Rozvoj komunikačních sítí
5. Koncentrace kapitálu
6. Rozkvět individualismu
7. Probuzení etnického/národního vědomí a jeho spojení s politickým nátlakem
(Deutsch in Hroch, 2003, str. 58-59).

V šíření nacionalismu sehrálo významnou roli zavedení povinné školní docházky, ale podpořily ho také matriky, kdy stát vede evidenci týkající se uzavřených sňatků a příbuzenství. Stát tak hraje aktivní roli v archivaci soukromí svých obyvatel. Intimita rodiny se vytrácí, místo ní přichází stát s evidencí údajů, kontrolami apod. (Balibar in Hroch, 1993, str. 233).

Významným představitelem moderního (konstruktivistického) pojetí nacionalismu je kromě Ernesta Gellnera i Benedict Anderson, který národ definuje jako pomyslné společenství. Podle Andersona má každý národ čtyři charakteristiky: 1.) je pomyslný (všichni členové se navzájem neznají), 2.) je ohraničený (na principu dichotomizace se odlišuje od těch druhých), 3.) je suverénní (legitimní) a 4.) je společenstvím (jedná se o skupinu lidí), (Anderson, 2008, str. 21-23).

8 Mediální teorie

V předchozích kapitolách byla představena historie a současnost Singapuru se zaměřením na etnické skupiny, rovněž byly popsány i teorie etnicity a nacionalismu, které jsou po tomto výzkum podstatné. V následující kapitole se budeme věnovat mediálním teoriím, které vysvětlují fungování médií a jejich vliv na společnost. Tyto podklady jsou pro nás důležité, abychom se lépe zorientovali v praktické části. *„To, že masmédia zároveň produkují tři programové oblasti – zprávy, reklamu a zábavu – různými formami*

konstruování reality, znesnadňuje rozpoznání celkového efektu a vztahu k masmediálnímu systému,“ (Luhmann, 2014, str. 100).

8.1 Zpravodajství

Trampota (2006, str. 10) upozorňuje, že zpravodajství je považováno za specifický mediální žánr, *„být zpravodajem je něco jiného, než být komentátorem.“* Zpravodajství je ve společnosti považováno za prestižní činnost a jeho *„proklamovaná objektivita a nezávislost na politických a vládních institucích je považována za základ fungování každé demokracie“* (Fiske in Trampota 2006, str. 10).

Osvaldová (2005, str. 12) tvrdí, že zpravodajský výběr a způsob psaní není nikdy nestranné a objektivní. Zároveň nabízí metody, kterými lze dosáhnout co největší vyváženosti zpravodajství, mezi něž například řadí:

- přesnost, jasnost a úplnost informací,
- odstup od tématu,
- pluralitu uveřejňovaných názorů,
- vyloučení skrytých motivů,
- zákaz zasahovat do skutečnosti,
- dodržování terminologické neutrality (Osvaldová, 2005, str. 13)

Rovněž je třeba rozlišovat mezi zpravodajstvím a publicistikou. Zatímco zpravodajství má jasnou informační a definiční funkci, publicistika se zabývá především názory, komentáři a propojováním souvislostí (Osvaldová, 2005, str. 14).

8.2 Zpravodajské hodnoty

Před téměř 50 lety Galtung a Rugeová (Trampota, 2006, str. 26) definovali na základě obsahové analýzy zahraničního zpravodajství dvanáct zpravodajských hodnot, jejichž definice se ujala dodnes – mezi ně zařadili: frekvenci, práh pozornosti, jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuitu, variaci, vztah k elitním národům, vztah k etnitním osobám, personalizaci a negativitu. Galtung a Rugeová tvrdili, že čím více hodnot událost obsahuje, tím větší má šanci proměnit se na zprávu.

Na jejich výzkum později navázali Westerstahl a Johansson (Trampota, 2006, str. 26), kteří definovali pět zpravodajských hodnot:

1. důležitost (počet obyvatel dané země, její HNP a výdaje na zbrojení)
2. blízkost (geografická, kulturní, obchodní)
3. dramatičnost (nenadállost situace, neštěstí)
4. přístup (přístup novináře ke zdroji, informacím, fotografiím)
5. ideologii (potvrzení národního zájmu)

8.3 Pseudoudálost

V debatě o zpravodajství je nutné zmínit i fenomén současného zpravodajství – tzv. *pseudoudálosti*. Jedná se o události, které jsou připravené speciálně pro média, např. v podobě tiskové konference. Tyto události získávají v médiích v poslední době výraznou převahu nad spontánními a nečekanými událostmi (Trampota, 2006, str. 35). Výhodou pseudoudálostí je, že novinářům v dané chvíli nabízejí vše potřebné k napsání dané zprávy – od informací, po zvuk, fotografie, vyjádření relevantních zdrojů. Vše je pro ně připraveno v dokonalém balíčku, kterému lze stěží odolat.

V současné době mají novináři velmi limitovaný přístup k vyjádření přímých zdrojů, vše je reprodukováno skrze vyjádření PR specialistů, kteří pečlivě dbají o obraz svého zaměstnavatele v médiích. Boorstin (Trampota, 2006, str. 35) označuje za pseudoudálost *par excellence* řízený únik informací s cílem poškodit politického protivníka, či naopak vylepšení svého vlastního obrazu v médiích.

8.4 Agenda-setting

Termín agenda-setting zavedl v roce 1968 do mediálních studií Maxwell McCombs ve spolupráci s Donaldem Shawem. Oba navazovali na práci Waltera Lippmana a snažili se pochopit, co ovlivňuje média v „nastolování témat“, jak bývá někdy termín překládán. McCombs a Shaw propojili účinky médií na veřejnost ve smyslu ovlivňování témat. Závěrem jejich výzkumu z prezidentské kampaně v roce 1968 ve Spojených státech amerických bylo propojení témat mediální a veřejné agendy. Čím více se o daném tématu (či kandidátu) psalo v médiích, tím více se o něm debatovalo na veřejnosti. Nejvýznamnější mediální témata se posléze stala nejvýznamnějšími veřejnými tématy (McCombs, 2009, str. 30).

Postupem času byly do teorie agenda-setting zahrnuty i další koncepty, mj. i stereotypizace (přidělení atributů), udělování statusu (zvyšování významnosti dané osoby),

budování image (podobně jako u stereotypizace se jedná o přidělení atributů) a gatekeeping, o kterém pojednává další kapitola (McCombs, 2009, str. 131).

Mezi teoretické doplňky McCombs (2009, str. 132) považuje i koncepty kultivační analýzy a spirály mlčení. Koncept kultivační analýzy vychází z pesimistického pohledu na svět, který nám média zprostředkovávají skrze různá témata spojená s kriminalitou, publikum má poté pocit, že žije v „nebezpečném světě“, který spěje ke svému špatnému konci. Média tedy tímto způsobem ovlivňují myšlení lidí a jejich úvahy o světě kolem nich.

Podobně lze uvažovat i o konceptu spirály mlčení od Elisabeth Noelle-Neumannové, která jej představila v 70. letech 20. století. „*Podle teorie mlčení mají lidé u kontroverzních témat strach být se svými názory v izolaci. ... Jedinec, jenž má pocit, že jeho názorový tábor sílí, má tendenci o svém předsvědčení hovořit volně a bez obav. Kdo má naopak pocit, že podpora jeho mínění ve veřejnosti slábne, stává se stále zamlklejším a opatrnějším*“ (Reifová, 2004, str. 231). Díky spirále mlčení jsou tak některá témata čím dál tím více upozadována, až se ve veřejnosti začnou zcela ztrácet.

Této teorii odpovídá i tzv. *effect band-wagon* od Paula Lazarsfelda. Podobně jako spirála mlčení tento koncept vysvětluje tlak ke konformitě, které musí každý z nás neustále čelit. Lazarsfeld jej vysvětluje jako naši neustálou snahu patřit k vítězům, což se může projevat i při našem rozhovoru v době voleb (Reifová, 2004, str. 232).

8.5 Gatekeeping

Pojem gatekeeping se poprvé objevil v díle psychologa Kurta Lewina, který jím definoval osobu, jež rozhoduje o rodinných nákupech potravin. Lewin tento termín později proměnil na opinion leadera, ale na termín gatekeepera v polovině 20. století navázal v oblasti mediálních studií David Manning White ve studii fungování amerických redakcí regionálních novin (Reifová, 2004, str. 70). White ve svém výzkumu zjistil, že editoři se při výběru zpráv rozhodují velmi subjektivně a nevyzpytatelně s jimi deklarovaným cílem, aby uspokojili publikum.

Koncept gatekeepingu zproblematizoval Walter Gieber, který vyjádřil pochybnosti nad nezávislým a subjektivním rozhodováním editorů. Podle Gieberta je na ně vyvíjen velký

tlak, aby se vybrané události dostaly do médií. Jedná se tedy o model, který zpochybňuje samotnou nezávislost zpravodajství (Reifová, 2004, str. 70).

8.6 Rámcování

Rámec v oblasti mediálních studií znamená ovlivnění podoby zpravodajského obsahu, tím, že dodává kontext, vybírá určité úhly pohledu/zdroje/informace, zdůrazňuje/zamlčuje či komentuje některé informace. *„Rámcovat znamená vybírat určité aspekty vnímané reality a zvýšit jejich významnost ve sdělovaném textu tak, že se prosazuje určitá definice problému, kauzální vysvětlení, morální hodnocení či také doporučené řešení popisované události“* (McCombs, 2009, str. 133).

8.7 Vliv médií na společnost

Pohled antropologie na média vychází především ze studia publika, jak média vnímají, jak díky nim organizují svůj každodenní život. *„Antropologický přístup se tak soustřeďuje např. na to, jak a nakolik se média podílejí na tvorbě a ustavování mýtů či na formátování dynamice rituálů“* (Jiráková a Köpplová, 2009, str. 331). V případě antropologického pohledu na média můžeme rozlišovat dva pohledy – kultivační (účinkový) a etnografický (antropologický).

Kultivační pohled je částečně představen v podkapitole 8.4. Jedná se o hledání důvodu změn chování u publika – jaká média, jakým obsahem a jaké publikum mohou ovlivňovat a proč. V tomto modelu je zohledněno médium, které vysílá určitý podnět, na který následuje reakce od publika. Postupně byl tento model rozšířen o další etapu okolností, které vstoupily mezi podnět a reakci – ty mohly být různé, závislé na dispozicích příjemce, či na okolnostech příjmu daného sdělení (Jiráková a Köpplová, 2009, str. 331).

Etnografický pohled vychází z aktivního využití médií. Nejedná se tedy o pasivní příjem, jako je tomu u kultivačního modelu, ale o vědomé zacházení s médii, výběrem informací či okolnostech příjmu informací. Oba přístupy se nicméně shodují v tom, že *„ve vztahu mezi médiem a publikem nelze hovořit o rovnosti, natož o suverénním postavení uživatelů“* (Jiráková a Köpplová, 2009, str. 332).

O vlivu médií na společnost existuje mnoho teorií, které často vycházejí z následujících parametrů:

1. krátkodobé x dlouhodobé působení médií
  - např. kultivační teorie (vliv kriminality na vnímání světa kolem nás)
2. přímé x nepřímé působení médií
  - např. názoroví vůdci či významní druzí, vícestupňová komunikace
3. záměrné x nezáměrné působení médií
  - záměr může být ovlivněn např. ekonomickými, politickými či ideologickými důvody
  - plánovaná komunikace, pseudoudálosti
  - záměrné: účinky reklamy, politických kampaní
  - nezáměrné: stereotypizace, sociální konstrukce reality, postoje a jednání, životní styl, vkus
4. povaha účinku
5. osobnost čtenáře/diváka
6. intenzita působení (Jirák a Köpplová, 2009, str. 332-337).

Tato kapitola měla čtenáři přiblížit základní teoretické koncepty mediálních studií. V následující kapitole bude představen přehled médií v Singapuru, pozornost bude věnována i otázce svobody médií v Singapuru.

9 Média v Singapuru

„V Singapuru jsou média definována a ovlivňována především jejich vlastníky (vládou) a způsoby jejich regulace,“ (Article19.org, 2005). V Singapuru existuje poměrně sofistikovaný způsob cenzury, který zahrnuje vlastnictví médií, způsob dosazování do dozorčích rad médií bývalými vysloužilými politiky vládní strany PAP, velmi vysokou míru autocenzury a přísný dohled nad médii z pozice politicky odpovědných šéfredaktorů.

V rámci měřené svobody médií je Singapur hodnocen vždy na spodních příčkách – organizace jako Freedom House či Reportéres Sans Frontières jej řadí do kategorie „nesvobodná země“. Reportéres Sans Frontières označili Singapur v roce 2012/2013 na 149. příčce ze 179 zemí, čímž se stal nejméně svobodnou ekonomicky nejsilnější zemí (podle Human Development Indexu).

Mediální prostředí se především, podobně jako tomu je i v případě politického prostředí, příliš nemění. Jedinou možností opozice vyjádřit svůj názor byl až do nedávna internet a různé blogy, ale v roce 2013 byl zaveden nový licenční pakt, který stanovil povinnost registrovat všechny politické blogy (Seapa.org, 2014). Blogerů musí zároveň platit poměrně vysoké registrační poplatky, které pro ně někdy mohou být otázkou dalšího fungování.

Na média dohlíží Ministerstvo informací a svoboda slova je v Singapuru garantována Článkem 14 v ústavě, ale existují její významná omezení – především The Newspapers and Printing Presses Act (NPPA, od roku 1974), the Defamation Act (DA), the Internal Security Act (ISA). NPPA deklaruje, že všichni provozovatelé médií musí mít schválení od Ministerstva informací. Ministr informací může rovněž dosazovat do vedení redakcí vlastní zaměstnance či kontrolovat akcionáře. Schválit mediální produkt musí rovněž Media Development Authority.

Stát zároveň vlastní obě hlavní mediální společnosti – Mediacorp (7 televizních stanic, 13 rozhlasových stanic, 1 noviny), ostatní rozhlasové stanice patří singapurské armádě a Singapore Press Holdings. Všechny televizní stanice jsou vlastněny Mediacorp, pouze jediná rozhlasová stanice je v Singapuru svobodná, a to BBC Far Eastern Relay (odnož BBC World). Televizní satelity jsou zakázány, podobně vláda ovlivňuje počet zahraničního tisku (např. Asian Wall Street Journal, Asiaweek, The Economist, Newsweek, Time), který je do Singapuru dovážěn. Jedná se o velmi malé množství, které se téměř nedostane do distribuce (Cenite, 2006, s. 178).

Tisk vlastní druhá vládní společnost – Singapore Press Holding (SPH), která vydává nejrozšířenější noviny v anglickém jazyku, které jsou využity v praktické části této práce – The Straits Times. Další noviny jsou publikovány v tamilštině, malajštině a mandarínštině. Jedinou výjimkou ve vlastnictví médií je deník Today, který vlastní výše uvedená společnost Mediacorp. The Straits Times je nejčtenější deník, který vychází v anglickém jazyce. Vychází od roku 1845 a s počtem prodaných výtisků přibližně 326 000 (Straitstimes.com, 2014).

Existující cenzuru však redaktori často svalují na tzv. asijské hodnoty. „*Ačkoliv jsou mediální zákony v Singapuru na míle vzdáleny pojmu „konstitutivní liberalismus“, v praxi mohou být ospravedlněny jinými tradicemi a asijskými hodnotami – důrazem na autoritu, který ospravedlňuje obrovskou moc vládnoucích elit,*“ (Cenite, 2006, s. 188). Ostatně, nejsou to jen redaktori, ale celá vláda, která v debatě o podobě singapurských médií, využívá

oblíbenou argumentaci pomocí různých hodnot a tvrdí, že současná podoba médií odpovídá „asijským hodnotám“. „Oficiální vyjádření přirovnává kontrolu médií jako souznící s asijskými hodnotami vyjadřujícími především harmonii a konsenzus,“ (George, 2012, s. 5).

10 Praktická část

V teoretické části byly představeny koncepty etnicity a nacionalismu, rovněž i základní mediální teorie, historie Singapuru, imigrace etnických skupin a budování jednotného národa. Singapur je zemí s velmi vysokou hustotou osídlení, kde poměrně harmonicky žijí čtyři různé etnické skupiny, mluvící různými jazyky a vyznávající různá náboženství. Vzhledem k tomu, že média ovlivňují život každého z nás, bylo pro praktickou část této práce zajímavé, jaký mediální obraz o etnických skupinách singapurský tisk vytváří.

Proto je v praktické části provedena obsahová analýza nejčtenějšího singapurského deníku v anglickém jazyce - The Straits Times. Pro analýzu byl vybrán rok 2011, kdy proběhly celostátní a prezidentské volby, které se konají jednou za pět let. Vzhledem k tomu, že singapurský tisk je vlastněn státními společnostmi Singapore Press Holdings a MediaCorp (vlastní deník Today), lze předpokládat, že mediální obraz bude zároveň odrážet rétoriku vlády ohledně etnických skupin žijících v Singapuru.

10.1 Metodologie

Metoda obsahové analýzy je pravděpodobně jedna nejčastěji používaných metod při výzkumu médií a její počátky lze datovat již do začátku 50. let 20. století. „*Předmětem zájmu analýzy je zjevný obsah, jejím cílem je pak redukce komplexnosti a mnohoznačnosti v analyzovaných textech obsažených informací pouze na některé, které jsou relevantní k výzkumným otázkám.*“ (Reifová, 2002, s. 21). Wimmer a Dominick (in Trampota, Vojtěchovská, 2010, str. 104) doplňují, že pro výzkum, který nenavazuje na jiný výzkum, je lepší si místo hypotézy stanovit výzkumné otázky.

V práci jsou využity metody kvalitativní i kvantitativní. „*Kvalitativní výzkum je nenumerické šetření a interpretace sociální reality. Cílem je odkrýt význam podkládaný sdělovaným informacím,*“ (Disman, 1993, s. 285). Hendl (2008, s. 48) pro kvalitativní výzkum navrhuje následující postup. Výzkumník si vybere téma a určí výzkumné otázky, které se mohou v průběhu výzkumu měnit. Výzkumník hledá v textu všechny informace, které by mu pomohly odpovědět na zadané otázky. „*Analýza dat a jejich sběr probíhají*

současně - výzkumník sbírá data, provede jejich analýzu a podle výsledků se rozhodne, která data potřebuje, a začne znovu se sběrem dat a jejich analýzou. Během těchto cyklů výzkumník své domněnky a závěry přezkoumává,“ (Hendl, 2008, s. 48).

Kvantitativní obsahová analýza má tu výhodu, že *„je přenositelná, poskytuje objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi, který ji provádí, a výsledky mohou být jasně prezentovány v tabulkách a grafech“* (Trampota a Vojtěchovská, 2010, s. 103). Díky tomu jsou data jasně ověřitelná a vysoce strukturovaná.

10.2 Výzkumné otázky

Hlavní výzkumnou otázkou (HVO) je:

HVO: *„Jaký je obraz témat ethnicity a etnických skupin v singapurském deníku The Straits Times?“*

Vedlejšími výzkumnými otázkami (VVO) jsou:

VVO1: *„Je obraz nějaké etnické skupiny výrazně lepší či horší, než ostatních? Pokud ano, tak které?“*

VVO2: *„S jakými tématy a událostmi jsou témata ethnicity a etnických skupin nejčastěji spojovány?“*

10.3 Výběrový soubor

Výběrový soubor byl sestaven z článků, které byly publikovány od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011 v deníku The Straits Times. Články byly hledány v celosvětové mediální databázi Factiva pomocí předem vybraných klíčových slov. Klíčová slova byla definována na základě předvýzkumu, který vycházel z čtení tištěného výtisku novin v období od 1. 5. 2011 do 31. 5. 2011. Během tohoto výzkumu byla zaznamenána slova, která se nějakým způsobem vztahovala k tématu ethnicity a etnických skupin v Singapuru. Tato slova pak byla následně využita pro hledání v databázi Factiva v období celého roku 2011. Jednalo se následující slova:

- *ethnicity*
- *ethnic*
- *race*

- *racial*
- *racism*
- *racist*
- *Chinese Singaporean*
- *Malay Singaporean*
- *Indian Singaporean*

Pomocí těchto klíčových slov bylo nalezeno celkem 1075 článků. Tato data bylo třeba očistit, neboť se někdy články dublovaly, jindy nesouvisely s tématem (pojednávaly o situaci, která se netýkala Singapuru), případně vyjadřovaly jiný výraz (například slovo „*race*“ bylo často využíváno ne ve smyslu „*rasy*“, ale „*závodu*“). Po vyčištění slov zbylo **379 článků**, které byly využity pro kvantitativní analýzu.

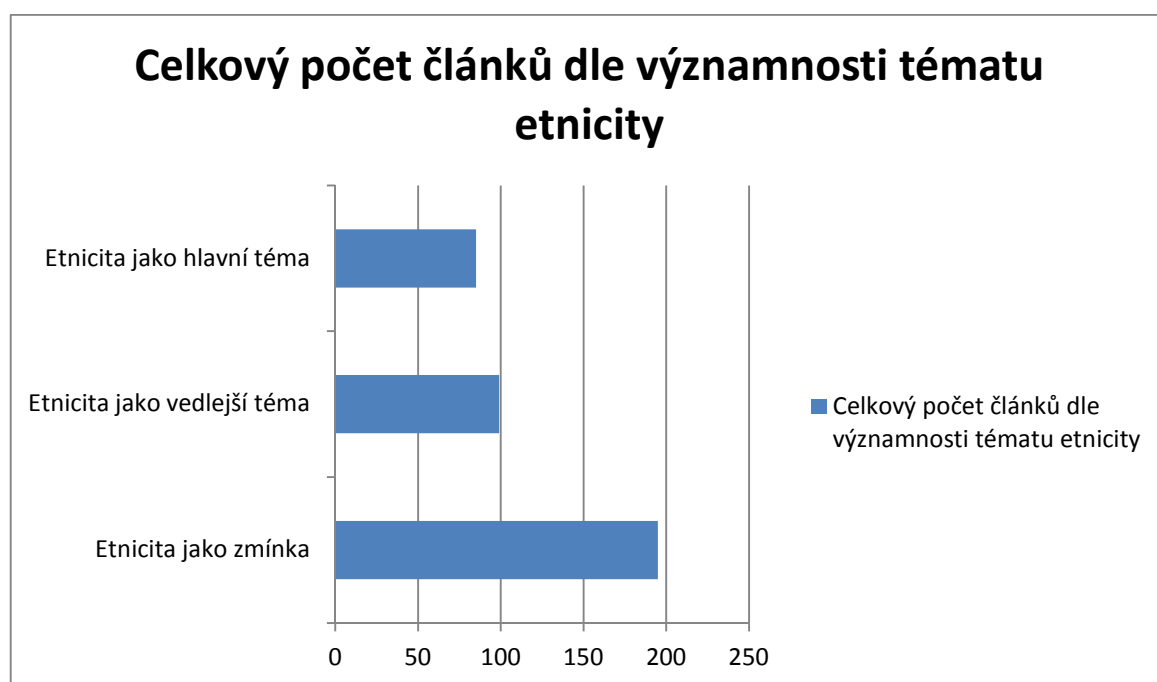
10.4 Kvantitativní analýza

Pro analýzu bylo vybráno celkem 379 článků, které obsahovaly některé z výše uvedených klíčových slov. Cílem kvantitativní analýzy bylo zjistit, kolikrát se téma etnicity objevuje jako hlavní či vedlejší téma zprávy, v jakých rubrikách se nejčastěji vyskytuje, jaká je délka zpráv a v jakém období se nejčastěji vyskytovalo.

10.4.1 Významnost tématu

Pro porozumění významnosti tématu byly vytvořeny tři kategorie – hlavní téma, vedlejší téma či zmínka. Tyto kategorie představovaly, jak je téma etnicity v článku významné. Pokud se etnicita vyskytovala jako hlavní téma, byl článek zařazen do stejnojmenné kategorie. Podobný postup se týkal zařazení do kategorie „vedlejší téma“. Pokud byla etnicita či etnická skupina pouze zmíněna a článek s ní více nesouvisel, byla zařazena do kategorie „zmínka“. Jak je patrné z grafu č. 1, z celkového počtu 379 článků se etnicita nejčastěji objevovala v kategorii zmínka (celkem 195 článků), dále v kategorii vedlejší téma (99 článků) a nejméně jako „hlavní téma“ (85 článků).

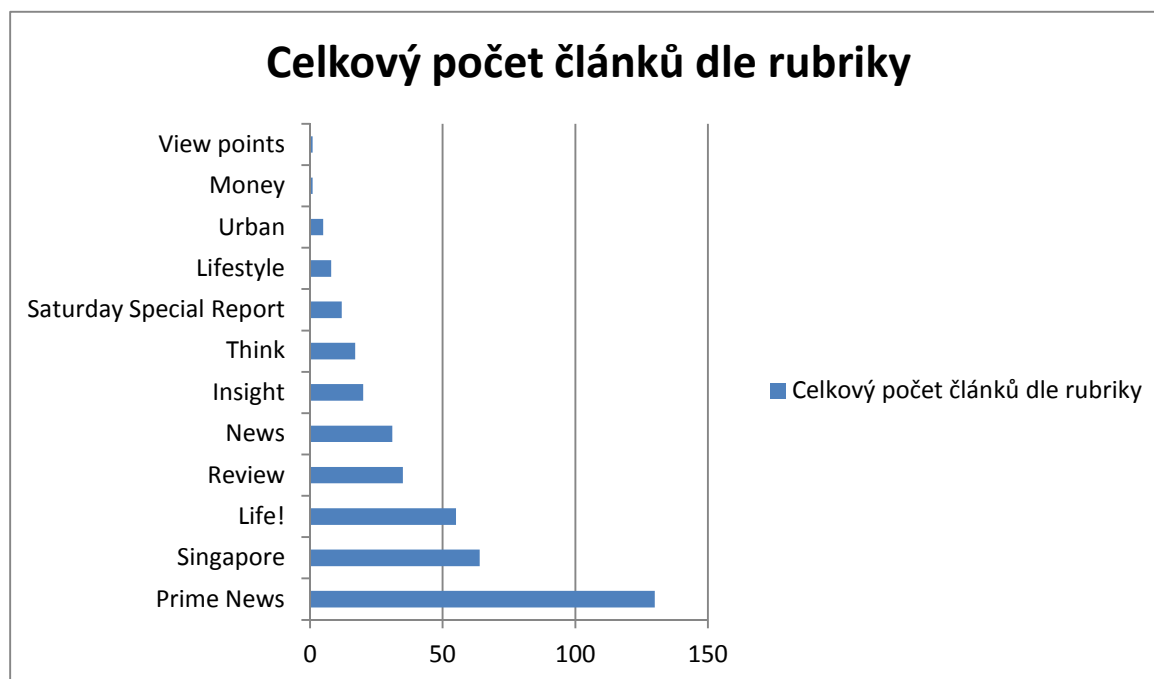
Graf č. 1 Celkový počet článků dle významnosti tématu etnicity (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

10.4.2 Rubrika

Pro analýzu bylo důležité zjistit, v jakých rubrikách se téma etnicity nejčastěji objevuje. Články spojené s tématem etnicity se nejčastěji objevovaly v rubrice hlavních zpráv (Prime News, celkem 130 článků), dále v rubrice Singapur (64 článků) a Life! (55 článků). Jak je patrné z grafu č. 2, celkem se jednalo o dvanáct rubrik.

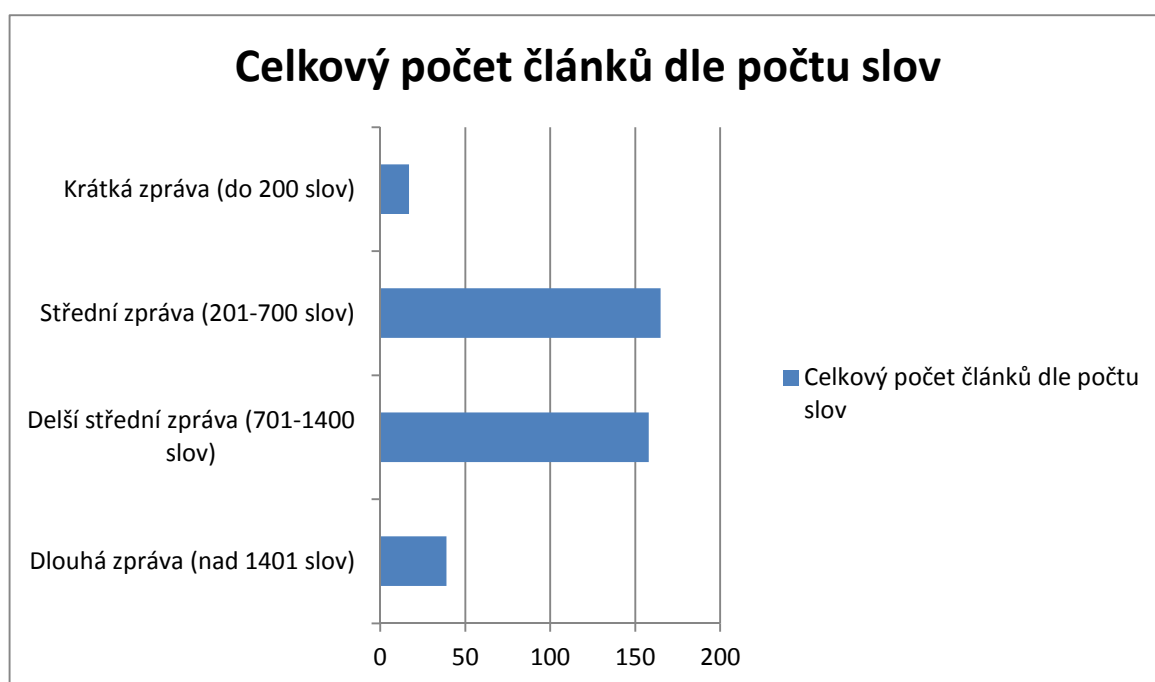
Graf č. 2 Celkový počet článků dle rubriky (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

10.4.3 Počet slov

Pro lepší představu o analyzovaných datech je rovněž důležité srovnat počet článků dle počtu slov. Pro tuto část práce byly vytvořeny kategorie krátká zpráva (do 200 slov), střední zpráva (201-700 slov), delší střední zpráva (701-1400 slov) a dlouhá zpráva (nad 1401 slov). Články s tématem etnicity byly nejčastěji v kategorii střední zpráva (celkem 165 článků) a delší střední zpráva (158 článků). Ostatní kategorie byly zastoupeny marginálně.

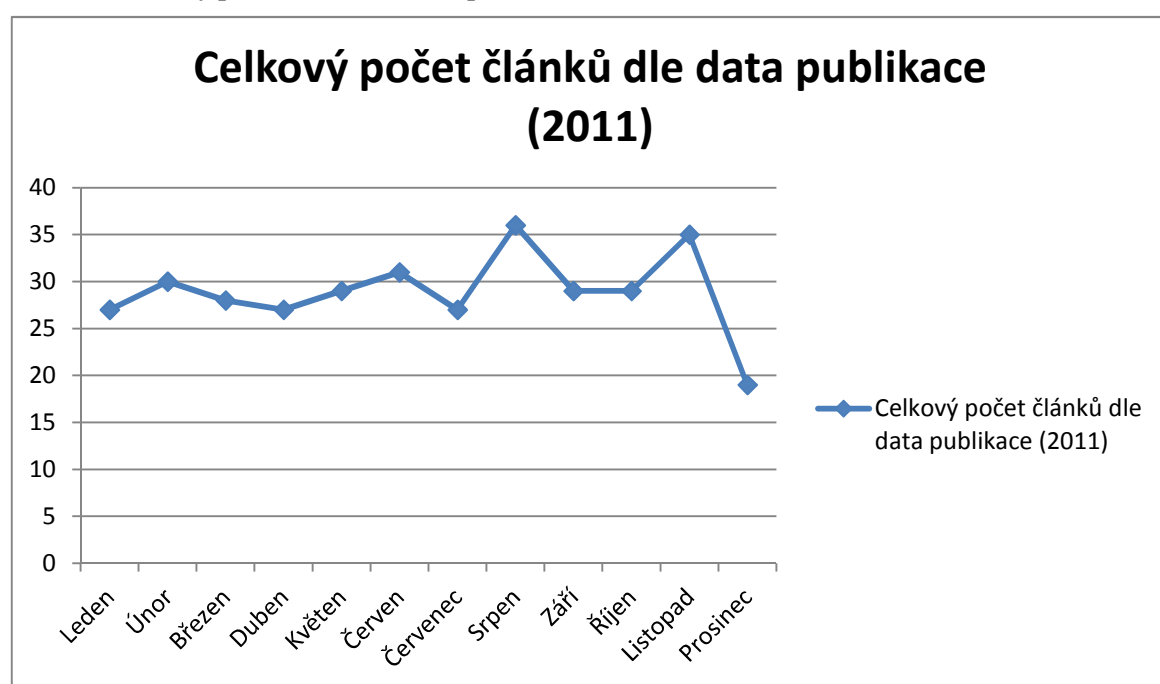
Graf č. 3 Celkový počet článků dle počtu slov (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

10.4.4 Období

Poslední část kvantitativní analýzy je věnována datu publikace jednotlivých článků. Bylo zajímavé posoudit, zda se stala či média nějak reflektovala významnou událost, která ovlivnila počet článků (například desetileté výročí od 11. září 2001). V průměru se jednalo o třicet článků měsíčně, ve kterých se objevovalo téma etnicity. Jak je patrné z grafu č. 4, nejvíce článků bylo publikováno v srpnu (celkem 36), říjnu (35) a v listopadu (32), nejméně naopak v prosinci (19 článků).

Graf č. 4 Celkový počet článků dle data publikace (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

10.4.5 Shrnutí kvantitativní analýzy

Kvantitativní analýza prokázala, že z celkového počtu 379 článků souvisejících s pojmem etnicita, pouze 85 článků patřilo do kategorie hlavní téma, ostatní patřily do kategorie vedlejší téma či zmínka. Nejčastěji se vyskytovaly v rubrice **hlavní zprávy (Prime Time)** a byly v rozsahu **střední zprávy**. Analýza neprokázala významný rozdíl v počtu publikovaných článků za měsíc.

Následná kvalitativní analýza pracuje s celkem **122 články**. Základem je 85 článků, které byly zařazeny do kategorie „hlavní téma“, k nim bylo připojeno 37 článků z kategorie

„vedlejší téma“, které byly zajímavé z hlediska popisu etnicity. Vybraných 122 článků odpovídá (s výjimkou témat) rozvrstvení kvantitativní analýzy – počtem slov se jedná převážně o střední zprávy, rubrika je nejčastěji hlavní zprávy, data publikace jsou rovnoměrně rozvrstvena.

10.5 Kvalitativní analýza

“Vždy bude existovat hranice mezi lidmi z různých etnik. Ale v porovnání s ostatními státy bych integraci v Singapuru dal devět bodů z deseti.”

(Ang Yuen Siang, 23, student)¹⁴

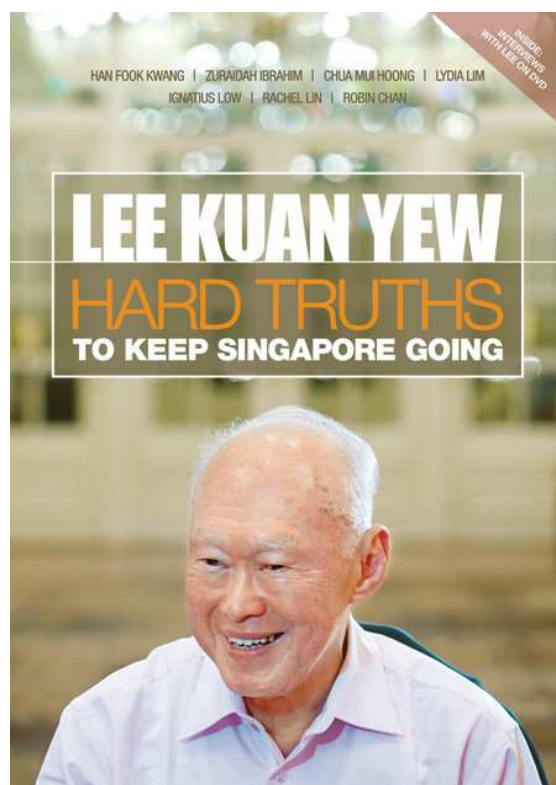
V následující části bude analyzováno vybraných 122 článků, ve kterých se téma etnicity objevilo jako hlavní, případně vedlejší, téma. Při analýze bylo postupováno nejdříve přečtením všech článků a jejich rozdělením do podobných témat. Následně byla témata spojena do šesti velkých celků, které jsou představeny v následujících podkapitolách. V závěru pak bude nabídnuto shrnutí celé kvalitativní analýzy.

10.5.1 Etnicita z pohledu celebrity

„Myslím, že situace byla lepší před deseti, dvaceti, lety, když jsem byl ještě student. Postupem času žijí různá etnika čím dál více odděleně, musíte se začít snažit, abyste strávili čas s někým jiným. Nejdůležitější je si na to najít čas.“

Lawrence Loke, 38, podnikatel¹⁵

Snad nejznámější celebritou Singapuru je současný ministr mentor (pro kterého byla tato pozice speciálně vytvořena), Lee Kuan Yew. Ve stručnosti je o něm pojednáno již v kapitole o

Obrázek 1 Titulek knihy *Hard Truths to keep Singapore Going* (Lee Kuan Yew), zdroj: The Straits Times (8. 3. 2011)

¹⁴ „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

¹⁵ „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

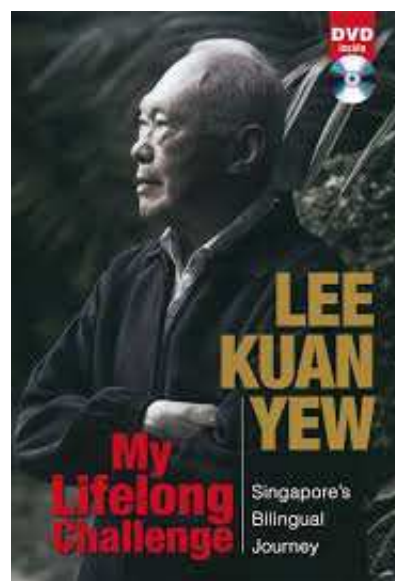
historii Singapuru. Jako nikomu jinému v Singapuru se Lee Kuan Yew podařilo být neustále politicky angažovaným a akčním. Průměrně vydává dvě knihy ročně, které se záhy stanou bestsellery. V téměř každé knize se alespoň okrajově věnuje tématu etnicity. Na konci roku 2010 vydal knihu *Hard Truths To Keep Singapore Going*, ve které čtenářům přibližuje, co vše musel vykonat, aby se Singapur stal prosperujícím státem. Mimo jiné v jednom odstavci zmiňuje, že „*Malajci nezpůsobují žádné sociální problémy, ale jsou odlišní a oddělení od ostatních*“¹⁶.

Jeho výrok způsobil pohoršení nejen Malajci samotnými, ale i zástupci parlamentu i ostatních etnických skupin. Celé tři měsíce po vydání knihy se v médiích objevovala vyjádření představitelů veřejného života na podporu Malajců. Organizace Malaysia's Federal Islamic Authority knihu v Malajsii zakázala¹⁷.

Média tuto kauzu od začátku zobrazovala poměrně černobílým způsobem. Lee Kuan Yew už neměl šanci se v médiích ke svému výroku vyjádřit. Naopak byla otištěna četná prohlášení od premiéra, zástupců etnických skupin (např. početná skupina taoistů se vyjádřila, že Malajce zvou pravidelně na oslavu svých svátků a naopak¹⁸), členů parlamentu a dokonce i prezidenta, kteří výrok dementovali. Tato prohlášení lze shrnout do vět: „*Malajci udělali maximum pro to, aby se integrovali*“¹⁹, či „*Malajci dostali jedničku s hvězdičkou za snahu o integraci*.“²⁰

Mnozí političtí komentátoři pak tvrdili, že právě díky tomuto výroku od Lee Kuan Yew ztratila vládní strana PAP v květnových volbách podporu Malajců (Lee Kuan Yew je s ní stále spojován jako její hlavní bývalý představitel, i když už v současné době zastává pouze okrajovou funkci), a přišla tak o celkem šest mandátů²¹.

Druhá kniha, kterou vydal Lee Kuan Yew na podzim, se věnovala tématu bilingvismu, *My Lifelong Challenge*

Obrázek 2 Titulek knihy *My Lifelong Challenge* (Lee Kuan Yew), zdroj: The Straits Times, 8. 10. 2011.

¹⁶ Zakir Hussain. „Parliament; Malay integration: MM stands corrected“. Straits Times, 8. 3. 2011.

¹⁷ Tessa Wong & Carolyn Hong. „Hard Truths 'haram', says Malaysian body.“ Straits Times, 9. 12. 2011.

¹⁸ Zakir Hussain. „Parliament; Malay integration: MM stands corrected“. Straits Times, 8. 3. 2011.

¹⁹ Zakir Hussain. „Muslims have done much to integrate, says PM.“ Straits Times, 31. 1. 2011.

²⁰ Zakir Hussain. „MINISTRY OF COMMUNITY DEVELOPMENT, YOUTH AND SPORTS; Malays get 'A' for efforts to integrate.“ Straits Times, 8. 3. 2011.

²¹ Zakir Hussain. „What signals did 2 million voters send in GE 2011?“, The Straits Times, 14. 5. 2011.

Singapore's Bilingual Journey. I tato kniha, tentokrát bez kontroverzního výroku, vzbudila velký mediální zájem, který trval od října do prosince 2011. V knize nastoluje Lee Kuan Yew nové téma bilingvismu, ve kterém řeší svůj boj se správnou výslovností mandarínštiny. Zastává názor, že anglicky by měli žáci mluvit ve škole, doma pak mandarínsky, aby na svůj rodný jazyk nikdy nezapomněli²². Neboť se nejednalo o nijak kontroverzní téma, média informovala především názory na různou výuku jazyků a spolupráce škol a rodičů.

10.5.2 Etnicita jako důvod k rasismu

“S jinými etniky nemám žádný problém, i když se s nimi příliš nevidám. Singapur je národ harmonický.”

Jeremy Leong, 16, student²³

Jak již bylo v této práci řečeno, v Singapuru nedochází k žádným rasovým nepokojům či demonstracím. Ojedinelé rasistické projevy jsou v médiích do hloubky analyzovány. Zřejmě největším projevem rasismu byl rasistický výrok Jasona Nea, mladého člena vládnoucí strany PAP. Neo v únoru nahrál obrázek autobusu s malajskými dětmi na svůj profil na Facebooku a k němu připsal „Autobus plný malých teroristů?“ (viz Obrázek 3)²⁴. Následně v červnu vstoupil do strany a v listopadu byla urážlivá fotka odhalena. Neo musel ihned ze strany vystoupit, osobně se jít omluvit do školky, dětem a rodičům, napsat veřejnou omluvu do médií. Strana následně přijala nová opatření pro příjem nových členů. Nově musí její členové absolvovat hodiny multikulturalismu a navštívit všechna svatá místa různých náboženství v Singapuru²⁵.

Obrázek 3 Projev rasismu na Facebooku, zdroj: Straits Times, 19. 11. 2011

Deník o tomto projevu rasismu informoval velmi do hloubky, považoval to za selhání jedince. Kromě veřejného omluvného dopisu a okamžité rezignace na členství ve straně se Neo dále v médiích neobjevil. K události se dále vyjádřili premiér, ministr školství a ředitelka

²² Elgin Toh & Andrea Ong. „English at school, Mandarin at home.“ Straits Times, 8. 10. 2011.

²³ „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

²⁴ Rachel Chang. „Racist posting online; PAP youth to get reminders on rules.“ Straits Times, 19. 11. 2011.

²⁵ Rachel Chang. „PAP youth member quiets over racist online posting.“ Straits Times, 18. 11. 2011

mateřské školy. Všichni odsoudili rasistický čin, omluvili se rodičům dětí a přijali omluvu od mladého člena strany²⁶.

Mezi další rasistické projevy patřil výrok Seng Han Thonga, člena PAP, o řidičích dopravních prostředků. Seng v televizní show předváděl způsob mluvy indických a malajských řidičů a utahoval si z jejich nedostatečné znalosti angličtiny. Z nešťastného vyjádření se stala měsíční kauza, ke které se vyjadřovali zástupci vlády, PR agentur, ředitel dopravního podniku a mnozí další veřejní činitelé²⁷. Na rozdíl od předchozího projevu rasismu se Seng Tan Thonga někteří kolegové zastali, že neměl v úmyslu veřejně hanobit malajské a indické řidiče²⁸.

Projevem rasismu se stalo i zaparkování počmárané dodávky s kletbami na muslimy před *Islamic Religious Council of Singapore*²⁹. Jednalo se tedy o třetí projev rasismu namířeného proti muslimům/Malajcům v Singapuru.

Projevem rasismu namířeným proti Indům byla akce „Curry“³⁰. Tato událost se z nenadání objevila na online médiích, následně ji reflektoval i tisk. Spor mezi indickou a čínskou rodinou se prý stala okolo roku 2005. Čínské rodině se nelíbila vůně kari, proto se za pomoci mediátora s druhou rodinou domluvili, že budou jídla s kari vařit pouze tehdy, když nebudou Číňané doma. V reakci na tuto neobvyklou dohodu vznikla na Facebooku skupina „Would you like some more curry?“, která zvala všechny příznivce na výtečné kari jídlo dle vlastního výběru. Do skupiny se na podporu indické menšiny v Singapuru přihlásilo přes 60 tisíc uživatelů Facebooku³¹.

10.5.3 Etnické skupiny

„Myslím, že v Singapuru jsou etnika dobře promíchána. Ale některým lidem to vyhovuje více a některým méně.“

*Manmeet Purbey, 27, student*³²

²⁶ Rachel Chang. „Young PAP to work on racial awareness.“ Straits Times, 26. 11. 2011

²⁷ Toh Yong Chuang. „Malay MPs weight in on racist remarks.“ Straits Times, 24. 12. 2011

²⁸ Teo Wan Gek. „MP Seng not racist, says Shanmugam.“ Straits Times, 25. 12. 2011

²⁹ Chong Zi Liang. „Explosive – sprayed van driven into MUIS premises“ Straits Times, 15. 1. 2011

³⁰ „Would you like some more curry?“ Straits Times, 19. 8. 2011

³¹ „Would you like some more curry?“ Straits Times, 19. 8. 2011

³² „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

V reportování o třech etnických skupinách, které jsou předmětem této práce, byl podstatný rozdíl. Nejpozitivnější obraz měli jednoznačně Číňané v Singapuru, kteří byli zobrazeni jako úspěšní podnikatelé, zakladatelé ceny pro podporu čínské komunity a byli popisováni v souvislosti s různými oslavami, svátky a festivaly. Založení nové ceny na podporu čínských klanů, kterých v Singapuru žije přes 200, vzbudilo velký mediální ohlas³³. Pozornost rovněž vzbudilo uspořádání konference pro čínské podnikatele z celého světa, jež hostila čínská organizace v Singapuru³⁴. Číňané byli prezentováni i díky různým oslavám svátků, například oslavě Quing Ming, svátku zemřelých³⁵.

Indové měli podobně pozitivní obraz – byla u nich zmiňována jejich hlavní self-group (pomocná komunitní skupina) SINDA³⁶, dále byli zobrazováni v souvislosti s rozmachem čtvrti Little India³⁷ a podobně jako Číňané v souvislosti s různými oslavami svátků a festivalů³⁸. I statistiky podporovaly pozitivní obraz Indů v Singapuru – v roce 2011 měli nejvyšší porodnost³⁹ a zároveň i nejvyšší příjem na jednu domácnost (poprvé se umístili na prvním místě před Číňany). Zatímco v roce 2000 měla indická domácnost v Singapuru průměrný roční příjem \$3500 a čínská domácnost o \$400 více⁴⁰, v roce 2011 Indové vydělávali přibližně \$5400, Číňané \$5100 a Malajci \$3900⁴¹. Jedinou negativní zprávou byly nedostatečné výsledky indických studentů z matematiky. U Indů byla pozornost věnována i jejich náboženství a speciálním tradicím, které dodržují.

Nejméně pozitivní obraz měla malajská menšina v Singapuru, která byla často spojována s islámem, jež v mnoha člancích znamenal problém⁴². Zástupci této menšiny nebyli ani jednou zmíněni v souvislosti s dodržováním tradic, podporou komunity, oslavou svátků či ekonomickým úspěchem. Zároveň mají podle statistik nejnižší příjem na jednu domácnost. Kromě propojení této menšiny s islámem, byli její zástupci často zobrazováni jako političtí aktivisté, kteří bedlivě sledují, co se děje v Malajsii. Toto byl další významný rozdíl, neboť u ostatních menšin nebyla tak často zmiňována jejich politická činnost⁴³.

---

³³ Cai Haoxiang, „New award launched for Chinese clans“. Straits Times, 14. 9. 2011.

³⁴ Zakir Hussain. „Parliament; Malay integration: MM stands corrected“. Straits Times, 8. 3. 2011.

³⁵ „Honouring the dead.“ Straits Times, 6. 4. 2011.

³⁶ Rachel Chang. „Taping newcomers to help local Indians.“ Straits Times, 11. 3. 2011.

³⁷ Melissa Kok. „Big boom in Little India.“ Straits Times, 27. 2. 2011.

³⁸ Lee Siew Hua. „ST Interview; Singapore, where faiths converge.“ Straits Times, 26. 10. 2011

³⁹ Theresa Tan. „More Singaporeans and PRs, yet fler babies.“ The Straits Times, 12. 6. 2011.

⁴⁰ Melissa Kok. „Immigrants boost Indians' salaries.“ The Straits Times, 17. 2. 2011.

⁴¹ Andrea Ong. „Households smaller but more affluent,“ The Straits Times, 16. 2. 2011.

⁴² Lee Siew Hua. „ST Interview; Singapore is not yet truly multicultural.“ Straits Times, 9. 11. 2011.

⁴³ Teh Yoo Lin. „75. speakers' Conner event – required permit“ Straits Times, 15. 7. 2011.

10.5.4 Singapurská identita

“Etnická harmonie v Singapuru je velmi dobrá. Moji přátelé jsou z různých etnik. Mohu sníst před nimi cokoli a nebudou kvůli tomu dotčeni či uraženi.”

Eric Chia, 22, student⁴⁴

Společná singapurská identita byla v deníku zobrazována jako harmonická, multikulturní, o kterou musí vláda starostlivě pečovat a chránit (viz další podkapitola „Vládní opatření“). Zároveň je popisována s optimistickou vizí tzv. rasové harmonie (Racial Harmony), jež bylo jako slovní spojení použito ve většině článků. V několika článcích bylo použito srovnání s Indonésií, kde finanční krize vypukla v demonstrace vůči čínské menšině⁴⁵. Často byla zdůrazňována role státu při „každodenním boji o udržení křehké rasové harmonie.“⁴⁶ Jedinou výjimkou byl rozhovor s antropologem Dr. Lai Engem, který upozorňoval na obtížnou situaci, kdy „by stát měl trochu ubrat a rozšířit prostor v debatě o náboženstvích a etnikách pro zástupce veřejnosti. V současné chvíli nemají moc prostoru.“⁴⁷

Zcela jedinečnou oslavou společné singapurské identity je Racial Harmony Day, který je slaven každý rok 21. července na připomenutí demonstrací v roce 1964. Tehdy se konaly jediné nepokoje mezi etniky v novodobé historii Singapuru.

Kromě veřejných prostor se tento svátek slaví nejvíce ve školách – děti mají přijít oblečeny ve tradičních kostýmech ze země jejich původu, často přináší tradiční pokrmy, a slavnosti jsou doprovázeny zpěvem a tancem. Tyto oslavy jsou každoročně centrem mediální pozornosti. V souvislosti oslav jsou často zmiňována vládní opatření, jako etnické kvóty na bydlení, povinná vojenská služba či vzdělání i v druhém jazyku. Dále je pozornost věnována i *Inter-Religious Organisation, Self-help Groups* a *Inter-Racial and Religious Confidence*

Obrázek 4 – Logo OnePeople.sg,
zdroj: onepeople.sg

⁴⁴ „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

⁴⁵ Liew Shiau Min. „Singaporeans always united in a crisis“. Straits Times, 10. 7. 2011.

⁴⁶ Iren Tham. „Maintaining harmony here (a daily struggle)“. Straits Times, 16. 3. 2011

⁴⁷ „Rigid beliefs a cause of concern“. Straits Times, 29. 7. 2011.

*Circles*⁴⁸. V rámci oslav tohoto dne se v roce 2011 Singapur zapsal do Guinessovy knihy rekordů, kdy při oslavách tančilo 10 tisíc lidí tanec cha-cha⁴⁹.

Další významnou akcí na podporu singapurské identity i běh OnePeople.sg. Jedná se o hnutí proti rasismu, ke kterému se může každý připojit⁵⁰. Při všech oslavách je často zmiňována důležitá role rodičů a způsoby, jak mohou rodiče přispět k podpoře rasové harmonie, především prostřednictvím aktivní účasti na akcích a být dobrým příkladem pro své děti⁵¹.

10.5.5 Vládní opatření

“Je zde dokonalá harmonie. Malajští přátelé mi říkají brácho.”

*Karen Wang, 36, soukromý učitel*⁵²

Jak je patrné z předchozí kapitoly, mediální obraz harmonického soužití etnických skupin je vytvářen velmi pečlivě jako důkaz kvalitního fungování státu. Projevuje se například na propagaci etnických kvót na bydlení⁵³, podpory a rozvoje skupin jako *People's Association* či *self-help groups*, podpoře rodin, dětí a manželství. Zároveň se objevovalo téma bezpečnosti vzhledem k výročí 9/11 teroristických útoků v roce 2001.

Etnické kvóty na bydlení byly v článcích několikrát zdůrazňovány jako důležité vládní opatření, které přispívá k budování harmonického soužití mezi různými etnickými skupinami. V praxi funguje tak, že na určitý počet státních bytů je přiděleno určité procento Číňanů, Indů a Malajců, aby nevznikala etnická ghetta⁵⁴.

Každá z etnických skupin má svojí *self-help group*, která se stará o její příslušníky - Chinese Development Assistance Council, Mendaki (pro Malajce) and the Singapore Indian Development Association (SINDA, pro Indy). Právě *self-help groups* se staly ožehavým tématem pro prezidentské volby – Tan Kin Liao je chtěl spojit do jedné velké *self-help group*

---

⁴⁸ Zainudin Nordin. „Whitter race relations in Singapore“ Straits Times, 23. 7. 2014

⁴⁹ Chua Hian Hou. „Punggol residence attempt Word cha-cha-cha record.“ Straits Times, 18. 7. 2011.

⁵⁰ Zainudin Nordin. „We love OnePeople.sg“. Straits Times, 19. 11. 2011

⁵¹ Lin Zhaowei. „Parents can be role models for racial harmony“. Straits Times, 22. 7. 2011

⁵² „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

⁵³ Tan Hui Yee. „Hi five for ikky.“ 28. 5. 2011.

⁵⁴ Li Xueying. „Singapore cannot afford to stop building social capital.“ The Straits Times, 31. 3. 2011.

pro všechny, neboť se domníval, že takto nepodporují jednotný singapurský národ⁵⁵. Naopak Tan Chen Bock mu oporoval, že současný systém dobře funguje a není třeba jej jakkoliv měnit⁵⁶.

Co se týče rodinné politiky, vláda nově zavedla možnost uvedení „mixed-race“⁵⁷ při narození dítěte. Média tento krok přijala s radostí, prezentovala vyjádření několika rodičů, kteří jsou rádi, že nemusí nic rozhodovat za své dítě⁵⁸. Pozitivní zprávou byl i stálý vzrůst počtu svateb mezi různými etniky (oproti roku 1965, kdy to bylo pouhých 5 %, počet stoupl na 9 % v roce 1997 a 17% v roce 2007)⁵⁹.

Vzhledem k teroristickému útoku v Norsku a desetiletému výročí 9/11 byla často popisována hrozba terorismu. Ihned po útocích 9/11 vznikl v Singapuru *Inter-Racial and Religious Confidence Circle*, který měl za cíl podporovat sociální kohezi. „Každý ví, že snaha o to, aby se lidé z různých etnik a náboženství spolu dobře vycházeli, je opravdu náročná.“⁶⁰ Pozitivní zprávou byl výzkum, který uváděl, že tři ze čtyř obyvatel Singapuru by věřili nabídnuté pomoci, pokud by se stal teroristický útok. „Přátelství je nejlepší ochranou a prevencí před teroristickými útoky.“⁶¹

10.5.6 Volby 2011

“Malajští přátelé se mnou jedí, potřesou si se mnou rukou a mluvíme kombinací malajštiny, hokkien a “singlish”. Naše děti spolu chodí do školy, učí se tam stejný jazyk a sdílejí stejný pohled na svět.”

Seah Kian Peng, MP for Marine Parade GRC⁶²

V roce 2011 se v Singapuru konaly hned dvoje volby – v květnu parlamentní volby a v srpnu prezidentské. V parlamentních volbách se proměňovalo 82 z celkem 87 křesel a pro vládní stranu PAP se jednalo o největší neúspěch od doby nezávislosti, neboť ztratila šest

⁵⁵ Andrea Ong. „Showing respect to other races is the key to harmony,“ The Straits Times, 24. 8. 2011.

⁵⁶ Lin Zhaowei. „Unique challenges in variol communities,“ The Straits Times, 24. 11. 2011.

⁵⁷ Amanda Tan, Melissa Kok. „Parents choose mixed-race options for kids“. The Straits Times, 14. 4. 2011.

⁵⁸ Melissa Kok. „News options for mixed-race children.“ The Straits Times, 14. 4. 2011.

⁵⁹ Elgin Toh. „Gen Y may opt for non-Chinese PM“. The Straits Times. 29. 1. 2011.

⁶⁰ Yen Feng. „9/11 and Singapore“. The Straits Times, 10. 9. 2011.

⁶¹ Kimberley Spykerman. „Strong social ties in Singapore.“ The Straits Times, 29. 10. 2011

⁶² „Street View“. Straits Times, 13. 3. 2011.

mandátů, takže má v současné době 81 z 87⁶³. Tento neúspěch byl často spojován s výrokem Lee Kuan Yewa, ve které označil Malajce za „odlišné a žijící odděleně“⁶⁴.

Významnou roli sehrála etnicita i v případě prezidentských kandidátů. Nejdříve se řešilo, z jakých etnik kandidáti pocházejí⁶⁵ a co to o nich vypovídá. Dále se deník věnoval jejich názorům na etnické skupiny a řešení případných etnických problémů⁶⁶. Oba hlavní kandidáti přitom zvolili národní červenou barvu pro svoji kampaň. Kandidát Tan Cheng Bock navíc ke svým symbolům připojil palmu, „jejíž kmen měl znamenat, že se všichni lidé spojí, a její kořeny, že se v Singapuru lidé usadí a stanou jedním národem.“⁶⁷

Obrázek 3 - Využití etnicity v prezidentské kampani, zdroj: The Straits Times, 18. 8. 2011.

10.5.7 Shrnutí kvalitativní analýzy

Kvalitativní analýza byla využita pro výzkum 122 vybraných článků. Téma etnicity a etnických skupin se objevovalo v šesti kategoriích – 1.) komentáře a knihy ministra mentora Lee Kuan Yewa, 2.) rasistické projevy, 3.) etnické skupiny, 4.) singapurská identita, 5.) vládní opatření, 6.) volby v roce 2011.

Všechny analyzované články vždy vyjadřovaly názor některého z vládních činitelů, velmi často byla uváděna opatření státu k dané problematice. Téměř nikdy se neobjevoval obyčejný člověk, který by se k tématu vyjádřil. Jedinou výjimkou byla anketa o soužití různých etnik, jejíž odpovědi byly použity v úvodech do jednotlivých témat této práce. Pouze tato anketa vyjadřovala názory občanů, jinak se jejich názory do deníku nikdy nedostaly.

⁶³ Zakir Hussain. „What signals did 2 million voters send in GE 2011?“, The Straits Times, 14. 5. 2011.

⁶⁴ Kor Kian Beng. „ALJUNIED GRC; Low attacks GRC system for serving PAP, not the people“, The Straits Times, 30. 4. 2011.

⁶⁵ Amresh Gunasingham. „Minority candidates can overcome disadvantage“, The Straits Times, 27. 4. 2011.

⁶⁶ „Presidential election; Should the president speak up?“, The Straits Times, 8. 8. 2011.

⁶⁷ Andrea Ong. „Presidential election; Tan Cheng Bock pledges to promote multiracialism.“ The Straits Times, 18. 8. 2011.

Pokud došlo k pochybení, vždy se to řešilo na úrovni jednotlivce – mladý člen PAP musel po svém rasistickém projevu ihned vystoupit ze strany, podobně se musel omluvit další člen PAP za nevybíravý komentář v televizní show.

Hlavním leitmotivem všech článků byla podpora tzv. rasové harmonie, která se objevovala ve všech analyzovaných člancích. Články měly často optimistický konec, který čtenáři ukazoval, že ho čekají „světlé zítřky“ a „život v harmonické společnosti“. Jejich celkové vyznění bylo jednoznačné – systém skvěle funguje, občas se samozřejmě nějaké pochybení objeví, ale jedná se o selhání jednotlivce, který je okamžitě potrestán.

Články ale zároveň vzbuzovaly obavy, co by si občané Singapuru počali, kdyby neměli tak kvalitní a spolehlivou vládu. Toto vyznění bylo podpořeno i teroristickým útokem v Norsku a desetiletým výročím od teroristických útoků ve Spojených státech amerických. Výsledky analýzy budily dojem dokonalé sebe prezentace vlády, která se neustále snaží o blaho a harmonické soužití svých občanů.

10.6 Závěr výzkumu

Na začátku byly položeny tři výzkumné otázky, které budou v této kapitole stručně zodpovězeny.

HVO: *„Jaký je obraz témat etnicity a etnických skupin v singapurském deníku The Straits Times?“*

Obraz tématu etnicity byl především spojován s vládní stranou PAP, zcela zde chyběl prostor pro individuální vyjádření, zástupců etnických menšin apod. K jakékoliv události se vyjadřovali hlavně členové vlády, zástupci parlamentu, teprve poté bylo občas doplněno vyjádření veřejného činitele.

Ve všech člancích se objevovala neustále vychvalovaná rasová harmonie, kterou se v Singapuru daří udržet díky mnohým vládním opatřením. Články byly jednoznačně optimisticky zaměřené, s příslibem ještě větší harmonie a souznění mezi etnickými skupinami.

V případě rasistických projevů, které byly poměrně marginální, byly ihned vyšetřeny, vyvozeny závěry a vyvozena odpovědnost příslušného viníka. Nikdy se nehledala chyba v systému, ale naopak šlo vždy o pochybení jednotlivce.

Stát byl zároveň prezentován jako aktivní tvůrce a ochránce křehkého harmonického soužití mezi etnickými skupinami.

VVO1: „*Je obraz nějaké etnické skupiny výrazně lepší či horší, než ostatních? Pokud ano, tak které?*“

Výrazně horší byl obraz malajské menšiny. Malajci jsou často v médiích spojováni s islámem, který bývá sám o sobě prezentován jako problém. Analýza objevila rovněž významný rozdíl v popisu života komunity. Čínská a indická komunita v Singapuru byly popisovány v souvislosti s komunitním děním, svátky, festivaly a tradicemi. Naopak malajská menšina byla vykreslena především jako politicky angažovaná skupina, zcela zde chyběly články o její kultuře a tradicích.

VVO2: „*S jakými tématy či událostmi jsou témata etnicity a etnických skupin nejčastěji spojovány?*“

Nejčastěji se jednalo o prezentaci těchto témat v souvislosti s vládními opatřeními (např. etnické kvóty na bydlení) a budováním společné singapurské identity v podobě organizací festivalů a svátků jako je např. Racial Harmony Day. Téma etnicity se objevovalo i v souvislosti s blížícími se prezidentskými a parlamentními volbami. Nejvíce kontroverze pak představovaly výroky ministra mentora Lee Kuan Yew a projevy rasismu od členů vládní strany PAP.

11 Závěr

Bakalářská práce se věnovala etnickým skupinám v Singapuru a jejich prezentaci v médiích. Na začátku byla popsána historie Singapuru s ohledem na to, jak se tento městský stát rozvíjel, a jak se proměňovala skladba jeho obyvatelstva. Obchod byl tehdy hlavní vějíčkou, která lákala nové osadníky, z malé osady se časem stal koloniální přístav, a z přístavu světová metropole.

Práce přibližuje i politiku státu ve snaze o zvládnutí etnickému soužití, a představení důvodů, proč došlo k etnickým konfliktům. Popsán byl rovněž singapurský koncept CMIO (Chinese, Malay, Indian and Others), který znamená, že každý občan se musí do jedné z těchto čtyř kategorií zařadit.

Praktickou část předznamenávají kapitoly o základních teoretických konceptech mediálních studií. Mezi důležité teorie, které souvisí s tématem této práce, jsou především teorie agenda setting, gatekeeping a rámcování. Poslední kapitola teoretické části je věnována singapurským médiím, která jsou označovány za nesvobodné a zmanipulované. Na všechny média dohlíží ministerstvo informací a dozorcí rady, které jsou propojené s vládou.

V praktické části byla provedena obsahová analýza celkem 379 článků, které byly otištěny v deníku The Straits Times v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2011. Nejdříve byla uvedena kvantitativní analýza článků, ve které bylo zjištěno, že počet článků ve všech měsících byl přibližně třicet, témata etnicity a etnických skupin převažovala ve středních a delších středních člancích, kde byla nejčastěji uvedena jako vedlejší témata či zmínky. Nejčastější rubrika, kde se téma objevovalo, byla *Prime News* a *Singapur*.

V kvalitativní analýze bylo vybráno 122 článků – 85 článků, kde byla etnicita jako hlavní téma, zbylé byly významné z hlediska analyzovaného tématu z kategorie vedlejší téma. Tyto články byly následně analyzovány z hlediska obrazu etnicity a etnických skupin. Závěr výzkumu prokázal, že témata etnicity a etnických skupin byla nejčastěji spojována s aktivitami vládní strany PAP. Často se jednalo o seznam vládních opatření k podpoře rasové harmonie a soužití mezi etnickými skupinami. Rasistické projevy byly vždy popsány jako pochybení jednotlivce, který musel ihned vyvodit patřičnou zodpovědnost.

12 Seznam použité literatury

ABSHIRE, J.E., *The History of Singapore*. Santa Barbara: Greenwood: 2011, 184 s., ISBN: 978-0-313-37742-6.

ANDERSON, B., *Představy společenství*. Praha: Karolinum, 2008, 274 s. ISBN 978-80-246-1490-8.

BAAR, V., *Národy na prahu 21. století*. Ostrava: Ostravská univerzita a nakladatelství Tilia, 2002, 415 s. ISBN 80-86101-66-5.

BARKER, CH., *Slovník kulturních studií*. Praha: Portál, 2006, 206 s., ISBN 80-7367-099-2.

BARR, M. D., SKRBIŠ, Z., *Constructing Singapore: elitism, ethnicity and the nation-building project*. Copenhagen: NIAS-Press, 2008, 304 s. ISBN 978-87-7694-029-4.

DISMAN, M., *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Karolinum, 1993, 374 s., ISBN 80-7184-141-2.

ENG, L. A. (ed.), *Beyond rituals and Riots: Ethnic pluralism and Social Cohesion in Singapore*. Singapore: Eastern Universities Press, 2004, 300 s. ISBN 978-9812102720.

ENG, L. A. (ed.), *Religious Diversity in Singapore*. Singapore: ISEAS (Institute of Southeast Asian Studies), 2008, 723 s., ISBN 978-9812307538.

ENG, L. A., *Meanings of Multiethnicity: A Case study of Ethnicity and Ethnic Relations in Singapore*. New York: Oxford University Press, 1995, 233 s., ISBN 967-65-3087-5.

ERIKSEN, T.H. *Etnicita a nacionalismus. Antropologické perspektivy*. Praha: SLON, 352 s., ISBN 978-80-7419-053-7.

FACTIVA [online] 2014 [cit. 1. 7. 2014] <https://global.factiva.com>

FREEDOM PRESS REPORT [online] 2014 [cit. 20. 7. 2014] http://freedomhouse.org/report/freedom-press/2013/singapore#.U8PUXPl_sw8

GELLNER, A. *Národy a nacionalismus*. Praha: Hříbal, 1993, 158 s., ISBN 80-900892-9-1.

GEORGE, CH., *Freedom from the Press. Journalism and State Power in Singapore*. Singapore: NUS Press, 2012, 272 s., ISBN 978-9971-69-594-1

HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní teorie., metody a aplikace*. Praha: Portál, 2008, 401 s., ISBN 976-80-7367-485-4

JIRÁK, J., KÖPPLOVÁ B. *Masová média*. Praha: Portál, 2009, 416 s., ISBN 978-80-7367-466-3.

LUHMANN, N. *Realita masmédií*. Praha: Academia, 2014, 144 s., ISBN 978-80-200-2333-9.

MACKERRAS, C. (ed.), *Ethnicity in Asia*. Hong Kong: Routledge, 2003, 232 s., ISBN 0-415-25817-0.

McCOMBS, M., *Agenda setting: nastolování agendy – masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009, 256 s., ISBN 978-80-7367-591-2.

OSVALDOVÁ, B. a kol. *Zpravodajství v médiích*. Praha: Karolinum, 2005, 155 s., ISBN 80-246-0248-2.

REIFOVÁ, I. a kol., *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004, 328 s., ISBN 80-7178-926-7.

SAW, S., *The Population of Singapore: Third Edition*, Singapore: ISEAS (Institute of Southeast Asian Studies), 2012, 362 s., ISBN 978-981-4380-31-7.

SINGAPORE BASELINE STUDY [online] 2014 [cit. 15. 7. 2014]
<http://www.article19.org/data/files/pdfs/publications/singapore-baseline-study.pdf>

TARLING, N., a GOMEZ E. T. (eds.). *The State, Development and Identity in Multi-ethnic Societies*, Oxford: Routledge, 2010, 230 s., ISBN 978-0-415-58691-7.

TARULEVICZ, N. *History Making in Singapore: Who is producing the knowledge?*, New Zealand Journal of Asian Studies, June 2009, str. 408, str. 402-25

THE WORLD FACTBOOK – CIA.gov. [online] 2014 [cit. 6. 7. 2014]
<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>

TRAMPOTA, T. *Zpravodajství*. Praha: Portál, 2006, 192 s., ISBN 80-7367096-8.

TRAMPOTA, T., VOJTĚCHOVSKÁ, M. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, 296 s., ISBN 978-80-7367-683-4

TROCKI, C. A., *Singapore, Wealth, power and the culture of control*. New York: Routledge, 2006, 215 s., ISBN 0-415-26386.

TURNBULL, C. M., *A history of modern Singapore, 1819-2005*. Singapore: NUS Press (National University of Singapore), 2005, 468 s., ISBN 978-99-7169-430-2.

ZBOŘIL, Z. *Dějiny Malajsie, Singapuru a Bruneje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2009, 387 s., 80-7106501-3.

13 Příloha č. 1 – Seznam citovaných článků kvalitativní analýzy

Beng K. K. „*ALJUNIED GRC; Low attacks GRC system for serving PAP, not the people*“, The Straits Times, 30. 4. 2011.

Chang R. „*Racist posting online; PAP youth to get remainders on rules.*“ Straits Times, 19. 11. 2011. Rachel Chang. „*PAP youth member quiets over racist online posting.*“ Straits Times, 18. 11. 2011

Chang R. „*Taping newcommers to help local Indians.*“ Straits Times, 11. 3. 2011.

Chang R. „*Young PAP to work on racial awereness.*“ Straits Times, 26. 11. 2011

Feng Y. „*9/11 and Singapore*“. The Straits Times, 10. 9. 2011.

Gek T. W. „*MP Seng not racist, says Shanmugam.*“ Straits Times, 25. 12. 2011

Gunasingham A. „*Minority candidates can overcome disadvantage*“, The Straits Times, 27. 4. 2011.

Haoxiang C., „*New award launched for Chinese clans*“. Straits Times, 14. 9. 2011.

Hou C. H. „*Punggol residence attempt Word cha-cha-cha record.*“ Straits Times, 18. 7. 2011.

Hua L. S. „*ST Interview; Singapore, where faiths converge.*“ Straits Times, 26. 10. 2011

Hua L. S. „*ST Interview; Singapore is not yet truly multicultural.*“ Straits Times, 9. 11. 2011.

Hussain, Z. „*Parliament; Malay integration: MM stands corrected*“. Straits Times, 8. 3. 2011.

Hussain Z. „*Parliament; Malay integration: MM stands corrected*“. Straits Times, 8. 3. 2011.

Hussain Z. „*Muslims have done much to integrate, says PM.*“ Straits Times, 31. 1. 2011.

Hussain Z. „*MINISTRY OF COMMUNITY DEVELOPMENT, YOUTH AND SPORTS; Malays get 'A' for efforts to integrate.*“ Straits Times, 8. 3. 2011.

Hussain Z. „What signals did 2 million voters send in GE 2011?“, The Straits Times, 14. 5. 2011.

Hussain Z. „What signals did 2 million voters send in GE 2011?“, The Straits Times, 14. 5. 2011.

Kok M. „Big boom in Little India.“ Straits Times, 27. 2. 2011.

Kok M. „News options for mixed-race children.“ The Straits Times, 14. 4. 2011.

Kok M. „Immigrants boost Indians‘ salaries.“ The Straits Times, 17. 2. 2011.

Liang C. Z. „Explosive – sprayed van driven into MUIS premises“ Straits Times, 15. 1. 2011

Lin T. Y. „75. speakers‘ Conner event – required permit“ Straits Times, 15. 7. 2011.

Min L.S. „Singaporeans always united in a crisis“. Straits Times, 10. 7. 2011.

Nordin Z. „Whither race relations in Singapore“ Straits Times, 23. 7. 2014

Nordin Z. „We love OnePeople.sg“. Straits Times, 19. 11. 2011

Ong A. „Households smaller but more affluent,“ The Straits Times, 16. 2. 2011.

Ong A. „Showing respect to other races is the key to harmony,“ The Straits Times, 24. 8. 2011.

Ong A. „Presidential election; Tan Cheng Bock pledges to promote multiracialism.“ The Straits Times, 18. 8. 2011.

Spykerman K. „Strong social ties in Singapore.“ The Straits Times, 29. 10. 2011

Tham I. „Maintaining harmony here (a daily struggle)“ Straits Times, 16. 3. 2011

Toh E. & Ong A. „English at school, Mandarin at home.“ Straits Times, 8. 10. 2011.

Toh Yong Chuang. „Malay MPs weight in on racist remarks.“ Straits Times, 24. 12. 2011

Tan A., Kok M. „Parents choose mixed-race options for kids“. The Straits Times, 14. 4. 2011.

Tan T. „*More Singaporeans and PRs, yet fler babies.*“ The Straits Times, 12. 6. 2011.

Toh E. „*Gen Y may opt for non-Chinese PM*“. The Straits Times. 29. 1. 2011.

Wong T. & Hong C. „*Hard Truths 'haram', says Malaysian body.*“ Straits Times, 9. 12. 2011.

Xueying L. „*Singapore cannot afford to stop building social capital.*“ The Straits Times, 31. 3. 2011.

Yee T. H. „*Hi five for ikky.*“ 28. 5. 2011.

Zhaowei L. „*Parents can be role models for racial harmony*“. Straits Times, 22. 7. 2011

Zhaowei L. „*Unique challenges in variol communities,*“ The Straits Times, 24. 11. 2011.

„*Street View*“. Straits Times, 13. 3. 2011.

„*Presidential election; Should the president speak up?*“, The Straits Times, 8. 8. 2011.

„*Rigid beliefs a cause of concern*“. Straits Times, 29. 7. 2011.

„*Honouring the dead.*“ Straits Times, 6. 4. 2011.

„*Would you like some more curry?*“ Straits Times, 19. 8. 2011

14 Příloha č. 2 – Seznam grafů a obrázků

Graf č. 1 Celkový počet článků dle významnosti tématu etnicity (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

Graf č. 2 Celkový počet článků dle rubriky (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

Graf č. 3 Celkový počet článků dle počtu slov (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

Graf č. 4 Celkový počet článků dle data publikace (The Straits Times, 1. 1. 2011 – 31. 12. 2011)

Obrázek 1 Titulek knihy Hard Truths to keep Singapore Going (Lee Kuan Yew), zdroj: The Straits Times (8. 3. 2011)

Obrázek 2 Titulek knihy My Lifelong Challenge (Lee Kuan Yew), zdroj: The Straits Times, 8. 10. 2011.

Obrázek 3 Projev rasismu na Facebooku, zdroj: Straits Times, 19. 11. 2011

Obrázek 4 Využití etnicity v prezidentské kampani, zdroj: The Straits Times, 18. 8. 2011.